

MP 127454

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกิ่ง อำเภอหนองฮี
จังหวัดร้อยเอ็ด

นายเกรียงไกร สุทธิสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง
อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นายเกรียงไกร สุทธิสน

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุภาพร บุภาพศ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นายเกรียงไกร สุทธิสน

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะและศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน โดยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน และปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .887 สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 78.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนถังขยะให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ ควรมีให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าและรักท้องถิ่นของตนเอง

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล, การมีส่วนร่วม, การจัดการขยะ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Factors Affecting the Participation of People in Waste Management at Dukoung Subdistrict Administration Organization in Nonghi District, Roi - Et Province

Author : Mr. Kriangkai Sutthison

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University

Advisor : Associate Professor Dr. Saovalak Kosonkittiumporn
Associate Professor Dr. Sanya Kanaphum

Year : 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to study level of opinion about factors affected the participation of people in waste management at Dukoung Subdistrict administration organization in Nonghi District, Roi - Et Province. To study of factors affecting the participation of people in waste management at Dukoung Subdistrict administration organization in Nonghi District, Roi - Et Province and other suggestions. The study was conducted with 378 people, using sampling technique of Taro Yamane method. The research instrument was a rating - scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean, frequency, standard deviation (S.D.) and analysis about of the participation of people in waste management at Dukoung Subdistrict Administration Organization in Nonghi District, Roi - Et Province. by Multiple Linear Regression Analysis.

The results of research were as follows : (1) The overall of opinion about factors affected the participation of people in waste management at Dukoung Subdistrict administration organization in Nonghi District, Roi - Et Province. was rated at a high level. (2) Factors affecting the participation of people in waste management at Dukoung Subdistrict administration organization in Nonghi District, Roi - Et Province include attitude, government support, volunteering, community leader and community network. The correlation coefficient was 0.887 and descriptive variation was 78.60 percentage significantly at .05 level. (3) The study also suggested : Community leaders should organize garbage separation campaign activities in the household. Sub - district administration organization

should count enough trash at various points. Should give knowledge about waste management to people in the community. Should raise awareness for Youth to appreciate the love of local.

Keywords : Factors Affecting, Participation of People, Waste management

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกลลภกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคูก้อ อำเภอนงสี จังหวัด ร้อยเอ็ด ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ - แม่ ญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

นายเกรียงไกร สุทธิสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะ	21
2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	27
2.4 บริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด	45
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	57
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	58
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	60
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล	65
4.2 ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
5.1 สรุปผลการวิจัย	88
5.2 อภิปรายผล	90
5.3 ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	103
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	113
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	116
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	119
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	123
ประวัติการวิจัย	124

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สังเคราะห์ที่มาของตัวแปรในการวิจัย	44
2.2	รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในองค์การบริหาร ส่วนตำบลคูคตอิ่ง	46
3.1	รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	59
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคูคตอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	69
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ จำแนกเป็นรายข้อ	70
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา จำแนกเป็นรายข้อ	71
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านเจตคติ จำแนกเป็นรายข้อ	72
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ จำแนกเป็นรายข้อ	73
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ	74

ตารางที่	หน้า
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ 75
4.9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน 76
4.10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายชื่อ 77
4.11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกเป็นรายชื่อ 78
4.12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกเป็นรายชื่อ 79
4.13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ 80
4.14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร 82
4.15	ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง 83
4.16	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) 84
4.17	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด 86
ข.1	ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม 114
ค.1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 117

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	57

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนทุกประเทศทั่วโลก ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นผลมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น และพฤติกรรมของคนในเรื่องการบริโภคเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการใส่ใจสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ยังสังคมมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากขึ้นเพียงใด การขยายตัวของชุมชนและปัญหาทางด้านขยะมูลฝอยก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ในอดีตการดำเนินการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและนำไปกำจัดมักจะไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าใดนัก เนื่องจากในแต่ละชุมชนมีจำนวนประชากรและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มากนักมูลฝอยที่เกิดขึ้นจึงมีปริมาณน้อยและไม่เป็นปัญหากับความเป็นอยู่ของประชาชนแต่ในปัจจุบันชุมชนมีการขยายตัวและมีกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น การดำเนินการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและการนำไปกำจัดที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย จึงนำไปสู่ปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างในชุมชนเพิ่มมากขึ้นและเกิดเป็นเหตุเดือดร้อนรำคาญตามมาได้ (วัชร รัทบุตร, 2552)

สำหรับปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันเกิดจากสาเหตุของปัญหาหลายประการ เช่น การบริหารจัดการในการกำจัดขยะมูลฝอย สถานที่ทิ้งขยะมีไม่เพียงพอ การเก็บขนขยะและการขนส่งยังไม่เหมาะสมและเพียงพอ จำนวนสิ่งรองรับขยะมูลฝอยไม่เพียงพอและไม่ถูกสุขลักษณะ อีกทั้งประชาชนส่วนหนึ่งยังไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดขาดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อปัญหาขยะมูลฝอย ขาดความรู้ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษและเหตุรำคาญต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ควรเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วน (กรมควบคุมมลพิษ, 2551) แต่ในระยะที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มักมองข้ามความสำคัญของชุมชน เป็นการจัดการแบบแยกส่วนในการทำกิจกรรม โดยชุมชนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ประการใด ซึ่งที่สุดมักไม่ประสบผลสำเร็จดังจะเห็นว่า วิธีการจัดการขยะโดยทั่ว ๆ ไป ก็คือ ทิศนะของการใช้เทคโนโลยีราคาแพงในการจัดการกับขยะ หรือการใช้เตาเผาที่มีต้นทุนสูงในการกำจัดขยะ ซึ่งเสมือนการนำของมีค่าไปเผาแม่แต่ขยะติดเชื่อบางส่วนที่ยังมีประโยชน์ก็ถูกนำไปเผาหรือถูกนำไปทิ้ง เพื่อให้หมดภาระความรับผิดชอบซึ่งไม่น่าจะเป็นวิธีกำจัดที่ถูกต้องในประเด็นดังกล่าวนี้ จึงควรมีการศึกษาข้อเท็จจริง และปรับเปลี่ยนทัศนคติ โดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทให้มากขึ้นและเน้นให้เห็นความสำคัญของขยะที่เกิดขึ้น

เพราะโดยความเป็นจริงแล้วชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่เป็นเพียงแต่รับรู้เท่านั้น เพราะขยะเป็นผลพวงจากคนในชุมชน และการที่ชุมชนไม่มีส่วนในการแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้นของตนเองแล้วโยนภาระให้แก่หน่วยงานอื่นรับผิดชอบโดยลำพังย่อมจะกลายเป็นปัญหาที่ไม่มีสิ้นสุด (สมไทย วงษ์เจริญ, 2551)

ปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2544, น. 1 - 3) ได้สรุปปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยไว้ คือ การขาดความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น จึงไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควรประชาชนบางส่วนไม่มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ จึงไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อกรณีใด ๆ ประชาชนไม่มีเวลาเข้าร่วม เนื่องจากส่วนใหญ่ต้องขวนขวายดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงชีพ จึงยากที่จะเข้ามาสนใจในประเด็นการมีส่วนร่วม ดังนั้นองค์กรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยนำหลักการป้องกันมลพิษ (Pollution Prevention) ไปใช้ ซึ่งได้แก่ ลดมลพิษหรือของเสียให้น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย ซึ่งจะทำให้มีของเสียปริมาณน้อยที่ต้องนำไปกำจัด เมื่อของเสียมีปริมาณน้อยการกำจัดก็จะง่าย และใช้งบประมาณน้อย ส่วนการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยนั้นสามารถทำได้โดยการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำ และการแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ควรชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับหากมีการดำเนินโครงการผลเสียของการไม่ดำเนินโครงการ และความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่จะทำให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ อาจจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อสร้างความเข้าใจจากการเห็นพื้นที่จริงการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ และการกระจายเสียง การจัดกิจกรรมรณรงค์ในสถานศึกษาในพื้นที่โครงการ การสร้างความเข้าใจ และสนับสนุนบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนทุกขั้นตอน

ปัจจุบันกระบวนการทางด้านกฎหมายที่มีผลให้เจ้าของโครงการต้องดำเนินการจัดให้มีกระบวนการที่มีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 รวมถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 ที่ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อการจัดการขยะมูลฝอย ประชาชนย่อมมีส่วนร่วมเป็นอันมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในเขตบ้านเรือนของ

ตนเองตลอดจนการทิ้งขยะมูลฝอยในภาชนะรองรับระหว่างสัญจรไปมาซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประชาชนยังให้ความร่วมมือในการดำเนินการด้านขยะมูลฝอยยังไม่ดีพอ การประชาสัมพันธ์นับเป็นกลยุทธ์ที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ โดยกระตุ้นหรือเร่งเร้าให้ประชาชนมีจิตสำนึก และให้ความร่วมมือมากขึ้นซึ่งมีวิธีการที่ประชาชนทั่วไปจะให้ความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ จะมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะลดปัญหาขยะมูลฝอยให้น้อยลง (ศักดิ์สิทธิ์ แยมศรี, 2543, น. 11 - 13)

องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,867 ครัวเรือน เป็นพื้นที่ชุมชนที่กำลังมีการขยายตัว และมีประชากรเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี เป็นเหตุให้มีการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันมีปริมาณที่มากขึ้นระบบการจัดเก็บ การขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งชุมชนต่าง ๆ มีปริมาณวันละประมาณ 2 - 3 ตัน ประชาชนยังขาดความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่ถูกต้อง สุดท้ายภารกิจต้องตกมาเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งงบประมาณในการจัดการขยะในแต่ละปีนั้น จะต้องใช้จำนวนมาก ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้นำท้องถิ่นได้มีการตระหนักถึงและให้ความสนใจเป็นลำดับต้น ๆ แต่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการช่วยลดปัญหาขยะจากครัวเรือน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้ (องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง, 2562) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อเสนอแนะไปเป็นแนวทางในการลดปัญหาขยะและปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ
- 2) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา
- 3) ปัจจัยด้านเจตคติ
- 4) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ
- 5) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน
- 6) ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.4.3.1 ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6,816 คน

1.4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (Yamane, 1973, p. 727)

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่างเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2562

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ” หมายถึง เงื่อนไขที่ทำให้ประชาชนสนใจ และมีความเสียสละตนเองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการได้รับประโยชน์จากการจัดการขยะ หมายถึง การที่ประชาชนรู้จักนำขยะที่เหลือใช้กลับมาใช้อีกครั้ง รู้จักสร้างคุณค่าหรือนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์จากขยะ รู้จักคัดแยกขยะ เพื่อนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ รู้จักวิธีการจัดการขยะที่มีในครัวเรือนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการช่วยลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทางได้เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะด้วยจิตวิญญาณ เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน รู้จักเสียสละเวลาส่วนตัวในการมีส่วนร่วม กับชุมชนในการจัดการขยะ รู้จักห่วงหาพันพยัครรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ปัจจัยด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัญหาขยะ มองความเห็นคุณค่าในการจัดการขยะในชุมชน มีพฤติกรรมแสดงออกในการรักษาความสะอาดในบ้านเรือนของตนเอง ความรู้สึกอยากเข้าไปมีส่วนร่วม กับชุมชนในการจัดการขยะ และมีความเชื่อว่าการมีส่วนร่วม นั้นจะส่งผลต่อการจัดการขยะในชุมชนได้เป็นอย่างดี

4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ หมายถึง แนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลวางแผนไว้ล่วงหน้า ในอนาคต มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะ โดยดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างชัดเจน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ด้านขยะและรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้นำที่มีความสามารถในการจูงใจผู้อื่น ๆ ให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชน กระตุ้นให้สมาชิกอยากเรียนรู้ด้านจัดการขยะและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้อื่นให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการจัดการขยะในชุมชน กำหนดเป้าหมายในการจัดการ ขยะและสร้างความมีส่วนร่วมในชุมชนเป็นตัวแทนในการประสานงานของสมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ

6. ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่ม โดยการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการจัดการขยะ กระตุ้นสมาชิกให้เกิดความสนใจร่วมกันในการจัดการขยะ ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในการจัดการขยะ และการประสานงานการติดต่อสื่อสาร อำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ให้แก่กัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการขยะ รวมทั้ง มีการศึกษาดูงานกันระหว่างกลุ่ม

“การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน” หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการ ริเริ่มการตัดสินใจ การร่วมการปฏิบัติ และรับผิดชอบต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง ในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน โดยผู้เข้าร่วมอาจอยู่ในฐานะผู้กระทำ หรืออาจอยู่ในฐานะ ผู้รับผลประโยชน์ และตรวจสอบประเมินผล เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างมีอิสระ และสามารถบรรลุ ผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการนำเสนอสภาพปัญหา ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการนำเสนอความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การมีส่วนร่วมให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือ ในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในระหว่าง การปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การดำเนินงานตามโครงสร้างพื้นฐาน

3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมได้รับความสะดวกสบาย จากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณูปโภค การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการส่งเสริม ด้านสุขภาพอนามัยและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการส่งเสริมอาชีพ การได้รับการฝึกอบรมตามโครงการ ต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรม

ทางศาสนาประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการได้รับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการมีบทบาทในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสและประเมินผลโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะที่ได้สามารถนำไปใช้พัฒนาแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูگی้ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะ
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
4. บริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, น. 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มีใช้เพียงส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้น จะต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

พัชรี ลิโรธ (2546, น. 2) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการ ซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันกับทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ ตั้งแต่การได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และในที่สุด จึงเข้าร่วมลงมือปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลด้วย

อรทัย กักผล (2546, น. 57) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน คือ กระบวนการ ซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างเกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงการติดตาม

ประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และการรับรู้ เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

ธีระศักดิ์ โฆษณวุฒิ (2547, น. 22) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ และความชำนาญ ร่วมกับวิทยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนการติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สุดาวรรณ มีบัว (2547, น. 40) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรม หรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่ต้องการประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอนต่างร่วมคิดหาแนวทาง วิธีการในการดำเนินการ ร่วมดำเนินการ ร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมติดตามดำเนินกิจกรรมที่ทำร่วมกันรวมทั้งรับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย

ถวิลาดี บุรีกุล (2550, น. 1 - 2) อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ โดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติ แต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัว เพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือ และตอบสนองต่อโครงการพัฒนาขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้น อาจเข้าใจอย่างกว้าง ๆ ได้ว่า คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อเขา

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิ และหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขามีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้ง และดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมนั้น จะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่าบุคคล หรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้น ได้เป็นผู้ริเริ่ม และได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วมคือการที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากร และระเบียบในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้ โดยกลุ่มที่ดำเนินการและความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการที่ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการริเริ่มการตัดสินใจ การร่วมการปฏิบัติ และรับผิดชอบต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อถึงตัวประชาชนเอง ในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน โดยผู้เข้าร่วมอาจอยู่ในฐานะผู้กระทำหรืออาจอยู่ในฐานะผู้รับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระการทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ท้องถิ่นพัฒนา และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.2.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม อาจจะมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกันแต่ละทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ (พวงทอง โยธาใหญ่, 2545, น. 16)

1) ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้ เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการให้มีส่วนร่วมเป็นการเลือกตั้ง หรือถอดถอนเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงาน ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับ และการประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้ มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ารับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2) ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ตามแนวความคิดทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ ไม่เฉพาะแต่กรณีเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางแผนนโยบาย และการมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษ และพัฒนาการกระทำทางการเมือง และสังคมที่มีความรับผิดชอบ นั่นคือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

2.1.2.2 ลักษณะทฤษฎีการมีส่วนร่วม 5 ทฤษฎี ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้ (ประสิทธิ์ สันธุภักย์, 2550, น. 15 - 16)

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติ และถ้าให้ได้ผลดีผู้เกลี้ยกล่อมต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะการเกลี้ยกล่อมเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการที่ประชาชนพอใจอยู่แล้วก็ย่อมส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

2) ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ (National Morale) คนเรามีความต้องการทางกาย และทางใจ ถ้าคนเรามีขวัญดีผลการทำงานนั้นจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลการทำงานก็จะต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสภาวะทางจิตที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามคนทำงานมีขวัญดีก็จะเกิดสำนึกในการรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีต่อหน่วยงาน ทั้งในส่วนที่เป็นบุคคลและขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนที่มีความดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3) ทฤษฎีการสร้างความรู้รักสามัคคี (Nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้รักสามัคคีให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่เป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติมีความพึงพอใจในชาติของตนพอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีต่อท้องถิ่น

4) ทฤษฎีสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้ว ผู้นำอาจมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน หรือผู้นำพลวัต คือ เป็นผู้นำที่เคลื่อนไหวทำงาน เพื่อพัฒนาอยู่เสมอ ส่วนผู้นำที่ไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ เรียกว่า ผู้นำนิเสธ ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี

5) ทฤษฎีการใช้วิธี และระบบทางการบริหาร (Administrative System and Method) การใช้ระบบบริหารราชการในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยาก เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องของการบริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็จะไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ ดังนั้นการใช้ระบบบริหารราชการเป็นการยั้งให้ปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุป ทฤษฎีการมีส่วนร่วม หมายถึง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการเป็นเจ้าของร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันมีอิสระในการตัดสินใจสามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันรวมพลังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน

2.1.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมจะแบ่งเป็นหลายขั้นตอนแตกต่างกัน ตามแต่วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

2.1.3.1 การมีส่วนร่วมมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2543, น. 11)

1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาในชุมชน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ แนวทางในการดำเนินงานกำหนดทรัพยากร และแหล่งของทรัพยากรที่ใช้

3) การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหารงาน และประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4) การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการพัฒนาเป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากโครงการ หรือมีส่วนร่วมในการรับผลเสียที่อาจเกิดจากโครงการ ซึ่งผลประโยชน์ หรือผลเสียนี้อาจเป็นด้านกายภาพ หรือด้านจิตใจ ที่มีผลต่อสังคม หรือบุคคลได้

5) การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย ซึ่งอาจเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ

ที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด

2.1.3.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้มี 4 ขั้นตอน คือ (สุทัศน์ ทางวงศ์มา, 2544, น. 7 - 9)

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมินปัญหา หรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่ และสาเหตุของปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1) การมีส่วนร่วมในขั้นตอน (Initial Decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

1.2) การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาส หรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

1.3) การมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติ (Operation Decision) เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่รวมตัวกันตามประเพณี เช่น กลุ่มสตรี หรือกลุ่มหนุ่มสาว เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำ และการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการ และแผนงาน และก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

2.1) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ด้วยความเต็มใจ

2.2) การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Administration and Coordination) จะมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการการฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ หรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

2.3) การมีส่วนร่วมเป็นผู้เข้าปฏิบัติในโครงการ มักพบว่า มีลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วม โดยการบังคับให้ปฏิบัติจะแตกต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับให้ทำนั้นผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญแต่ถ้าเป็นการร่วมด้วยความเต็มใจนั้น จะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับหลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

3.1) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ (Material Benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน

3.2) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางด้านสังคม (Social Benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา

3.3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal Benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self - Esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political Power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of Efficacy)

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผล และวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดี และข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไรบ้างกรณี แม้แต่เจ้าหน้าที่เอง ยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังความคิดของมวลชนที่จะทำให้โครงการพัฒนา หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2.1.3.3 ระดับการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ อย่างกว้าง ๆ คือ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546, น. 17)

1) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน / ครอบครัว / ชุมชนของตน เช่น การให้ข้อมูลการเจ็บป่วยของตนแก่แพทย์ ถ้าไม่ร่วมให้ข้อมูลที่เป็นจริง หรือแพทย์ไม่ฟังจริง ก็รักษาไม่ได้ผลดี

2) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เช่น การรับรู้ข้อมูลของตนจากแพทย์ เพื่อจะเป็นแนวทางการตัดสินใจได้ดีขึ้น เพราะสิ่งที่แพทย์รู้เกี่ยวกับตนนั้นตนเองไม่รู้ หรือจะไม่รู้ทุกเรื่อง

3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงการที่ตนจะมี ส่วนได้เสียด้วย

4) การมีส่วนร่วมทำ คือ ร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5) การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ อาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ ด้านอื่น ๆ เพื่อให้โครงการสำเร็จ

2.1.3.4 การมีส่วนร่วมว่าตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพออกเป็น 5 ขั้นตอน อันเกิดจากการผสมผสานแนวคิดเชิงทฤษฎีกับแนวคิดภาคปฏิบัติ ดังนี้ (ภูสิทธิ ชันติกุล, 2553, น. 15)

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจอันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรมและนามธรรมต่อสังคมหรือบุคคลก็ตาม

2.1.3.5 Cohen and Uphoff (1980) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ Cohen and Uphoff (1980, p. 219, อ้างถึงใน จรรยาพร วงศ์จำปา, 2553, น. 10 - 12)

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ในระยะเริ่มการตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบของการเข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการร่วมมือทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ทางวัตถุทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม ต่อไป

2.1.3.6 ขั้นตอน การมีส่วนร่วมตามกรอบแนวคิดในการศึกษา

เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) มาปรับปรุงเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการนำเสนอสภาพปัญหาของชุมชน การมีส่วนร่วมในการนำเสนอความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การมีส่วนร่วมให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในระหว่างการทำงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงสร้างพื้นฐาน

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมได้รับความสะดวกสบาย จากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณสุขปโภค การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการส่งเสริมอาชีพ การได้รับการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการได้รับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการมีบทบาทในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสและประเมินผลโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์ (2546, น. 7 - 8) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดประโยชน์อย่างมากภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. เพิ่มคุณค่าของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระฉับกระเฉงในวัตถุประสงค์ และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้เห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด บ่อยครั้งที่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่เคยใช้กันมาในอดีตสาธารณชน มักจะมีข้อมูลที่สำคัญ

ซึ่งจะทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จ

2. การลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลาแน่นอนกระบวนการ หรือโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ มักจะสิ้นเปลืองและเสียเวลาแต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะดูว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลากว่าที่จะตัดสินใจได้แต่ว่า เมื่อตัดสินใจแล้ว และเมื่อนำมาสู่การปฏิบัติอาจจะเป็นวิธีการที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้ไปอย่างรวดเร็ว และดูเหมือนจะไม่สิ้นเปลืองอาจจะเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าถ้าการตัดสินใจนั้นไม่ได้ทำให้เกิดข้อตกลงระหว่างกลุ่มแต่กลับนำไปสู่ความขัดแย้งของประชาชนอย่างต่อเนื่องมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับต่อการตัดสินใจโดยกลุ่ม ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้น ๆ ในการนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งโดยทั่วไปอาจจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายในการทำโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. การสร้างฉันทามติ โครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างความมั่นคงยืนยาว และเกิดการยอมรับระหว่างกลุ่ม ซึ่งก่อนหน้านี้ อาจจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่อริ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำคนเรามีความรู้ถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเขาก็ย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้น นำไปปฏิบัติได้ไม่เพียงแต่จะมีการสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติจริง

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่น่ากลัวที่สุด” ครั้งหนึ่งความขัดแย้งได้นำไปสู่ความขมขื่นและการเป็นปฏิปักษ์มันจะยากยิ่งขึ้นในการที่แก้ปัญหาในประเด็นนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิด โอกาสที่คู่อริจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษ มันไม่อาจจะลด หรือกำจัดความขัดแย้งในทุก ๆ กรณีได้

6. การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ และความชอบธรรม วิธีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรม และการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการตัดสินใจนั้นก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือ จะต้องใช้กระบวนการของการตัดสินใจซึ่งโปร่งใส และน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน

และให้สาธารณชนมีส่วนร่วม โครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

7. การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชน และค่านิยมของสาธารณชน ในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทำงานกับสาธารณชนในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนเขาจะค่อย ๆ เพิ่มความรู้สึกที่ไวต่อความห่วงกังวลของสาธารณชน และต่อที่ว่าสาธารณชนมองการปฏิบัติงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างไร บ่อยครั้งที่ทัศนคติเหล่านี้ได้นำมาพูดกันภายใน เพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่จะเกิดความตระหนักถึงการตอบสนองของสาธารณชนที่เป็นไปได้ต่อกระบวนการ และการตัดสินใจต่าง ๆ ถึงแม้ว่าประเด็นนั้น อาจจะไม่ใหญ่โตมากนักที่จะต้องทำโครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นทางการ

8. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชนประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้การศึกษาต่อสาธารณชนที่ดีขึ้นกว่าผู้มีส่วนร่วมไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา แต่เขายังได้เรียนรู้ด้วยว่ากระบวนการตัดสินใจโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเขาควรจะเป็นอย่างไร และทำไมจึงต้องตัดสินใจดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นเวทีการฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

2.1.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารราชการ

ชวงค์ ฉายะบุตร (2539, น. 15 - 16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารระบบราชการไว้ว่า ระบบราชการมุ่งประสงค์ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดำเนินงานทางการบริหาร หรือการดำเนินกิจการของรัฐ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตนเอง (ประชาชน) การมีส่วนร่วมทางตรงจะเห็นได้จากการที่ประชาชนสามารถตัดสินใจทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ หรือเข้าร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของรัฐในแต่ละสาขา หรือการลงประชามติในเรื่องต่าง ๆ หรือการเข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงาน อาทิ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับการจ้าง หรือการกำหนดราคาการจ้างต่าง ๆ สำหรับการมีส่วนร่วมทางอ้อม ก็คือ การที่ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็นผ่านเครือข่าย หรือกลุ่มตัวแทนต่าง ๆ และทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารราชการผ่านสื่อใด ๆ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ หรือจดหมายข่าว การบริหารราชการเชิงการพัฒนาที่มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสามารถพิจารณาได้ในแนวทาง ดังนี้

1. มีการเปิดเผยข้อมูลและโปร่งใสในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน โดยมีช่องทางเพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารที่กว้างขวางต่อประชาชน และเข้าถึงได้โดยสะดวก
2. มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการเปิดช่องทางเพื่อการนี้อย่างจริงจัง

3. มีระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารที่ได้จากประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการปรับปรุงแก้ไขระบบ การบริหารงาน การให้บริการ และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ หรือนโยบายอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือประโยชน์ของประชาชนอย่างชัดเจน โดยมีผู้รับผิดชอบ และรายงานผลการดำเนินการเชิงสรุปเสนอที่เป็นรูปธรรมที่ต่อเนื่อง

4. เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม (เอกชน ประชาชน และเครือข่ายต่าง ๆ) ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาในกิจกรรมกระบวนการของหน่วยงานสำหรับการกำหนดทิศทางแห่งนโยบาย และกิจกรรมสาธารณะที่กระทบต่อประชาชน หรือตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

5. ประชาชนมีส่วนร่วมในเป็นเจ้าของในส่วนราชการ โดยสามารถเข้าถึงในการจัดกระบวนการ หรือกลไกต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม และร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน หรือผลสำเร็จของการทำงานของหน่วยงานราชการได้ เพื่อที่จะสนองตอบตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้สามารถเห็นภาพของการให้โอกาสหรือยอมรับ มีประชาชนหรือภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรม หรือขั้นตอนต่าง ๆ ยังไม่ขยายวงกว้างให้สอดคล้องกับหลักการบริหารเชิงพัฒนา อาทิ การวางผังเมือง การควบคุมอาคาร และการจัดรูปแบบที่ดิน ซึ่งเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ และต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ และในหลาย ๆ ขั้นตอนซึ่งกำหนด โดยแนวปฏิบัติตามกฎหมาย ประชาชน หรือองค์กรเอกชน หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าร่วมในการพิจารณานำเสนอ และให้ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางการพิจารณา การนำเสนอ หรือการให้ข้อมูลเหล่านั้นอาจเป็นเพียงส่วนน้อยที่ถูกนำไปสู่การได้รับการตัดสินใจ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงแห่งเหตุสาระของงานที่เกิดขึ้นในกระบวนการ แต่ก็ถือได้ว่าเป็นจุดผ่านเพื่อความสำเร็จของงานในอนาคตต่อไปอย่างดี ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะองค์กรของรัฐจะต้องเร่งรัด และปรับปรุงการจัดการบริหารเพื่อก่อผลแห่งการพัฒนา กล่าวคือ

5.1 องค์กรต้องมีคณะทำงานเพื่อการนี้เป็นอย่างเป็นรูปธรรม และประสานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และวิเคราะห์สถานการณ์แห่งภารกิจ ประกอบยุทธศาสตร์การบริหาร และงบประมาณอย่างจริงจัง เพื่อกำหนดกระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมที่ดี

5.2 ช่องทางของการเข้าถึง ซึ่งข้อมูล และข่าวสารใด ๆ ต้องปรากฏอย่างชัดเจน และมีหลายช่องทางที่จัดกระทำได้ และต้องมีการประชาสัมพันธ์ทางการเข้าหา หรือเข้าถึงอย่างเป็นรูปธรรมโดยต่อเนื่อง พร้อมทั้งแสดงผลจากการมีส่วนร่วมด้วยความน่าเชื่อถือเชิงผลแห่งการกระทำจริง และสร้างศรัทธาความเชื่อมั่น

5.3 องค์กรต้องเปิดโอกาส เพื่อการเข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานหรือคณะกรรมการ หรือกลุ่มใด ๆ อย่างกว้างขวางทั้งภาคเอกชนประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียตามภารกิจนั้น ๆ ทั้งนี้จะเป็นการเข้ามาทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ได้โดยปราศจากการปิดกั้น

5.4 องค์กรต้องฟังความคิดเห็น ข้อเสนอ ข้อมูล หรือแนวทางการตัดสินใจของประชาชน หรือแนวปฏิบัติให้มากที่สุด ทั้งนี้ต้องจัดกระทำโดยปราศจากอคติ หรือบนเงื่อนไขแห่งความขัดแย้ง อันรับไม่ได้ อย่างสิ้นเชิงพร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถชี้แจง หรือประกอบเหตุผลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางในเวทีที่สามารถกำหนดได้

5.5 องค์กรต้องรวบรวมผลแห่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมบทสรุป ทั้งความสำเร็จ และความขัดแย้ง เพื่อประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าความเห็นเหล่านั้น อาจนำไปสู่การตัดสินใจหรือไม่ตัดสินใจของผู้บริหารขององค์กร หรือของรัฐก็ตาม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจต่อประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียให้มองเห็นความจริงใจ และเป็นช่องทางต่อการนำเสนอ หรือติดตามผลในลำดับต่าง ๆ การบริหารแบบมีส่วนร่วมภาคประชาชนเป็นความยุ่งยาก และมีความซับซ้อนอย่างมากสำหรับผู้บริหารขององค์กรเชิงปฏิบัติความสำเร็จในกิจกรรมหรือภารกิจใดที่สามารถน้อมนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนมาจัดการได้ถือว่าเป็นความสำเร็จสูงสุดของการดำเนินงาน เพื่อการบริหารดังกล่าวจึงต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งภายในองค์กรต่าง องค์กร และประชาชนรวมถึงผู้เกี่ยวข้อง หรือมิได้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็นกระบวนการวิเคราะห์ และพิจารณาตัดสินใจเพื่อการใด ๆ ที่สามารถขจัดความขัดแย้งและปัญหา หรืออุปสรรคต่าง ๆ ได้

สรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารระบบราชการมุ่งประสงค์ให้ประชาชน ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดำเนินงานทางการบริหาร หรือการดำเนินกิจการของรัฐ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตนเอง (ประชาชน) การมีส่วนร่วมทางตรงจะเห็นได้จากที่ประชาชนสามารถตัดสินใจทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ หรือเข้าร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของรัฐในแต่ละสาขา หรือการลงประชามติในเรื่องต่าง ๆ หรือการเข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงาน อาทิ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับการจ้าง หรือการกำหนดราคาการจ้างต่าง ๆ และมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีการเปิดเผยข้อมูล และโปร่งใสในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารที่ได้จากประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้เข้าร่วมในการกำหนดทิศทางแห่งนโยบายและกิจกรรมสาธารณะ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะรุนแรง และทำให้เกิดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเกิดความเสียหายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จังหวัดบริเวณพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก และจังหวัดศูนย์กลางความเจริญ ในภูมิภาคต่าง ๆ สาเหตุหลักเกิดจากการเพิ่มมากขึ้นของประชากร อัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชากรในพื้นที่เหล่านี้มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่การดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของพื้นที่เหล่านี้กลับยังคงเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าและขาดการวางแผนแก้ไขในระยะยาว ทั้งยังไม่มีการจัดการขยะมูลฝอยระหว่างชุมชนที่อาจจะเกิดประโยชน์จากการใช้เครื่องมืออุปกรณ์และระบบกำจัดร่วมกัน ไม่มีระเบียบและแนวทางปฏิบัติเพื่อการคัดแยก เก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยที่ชัดเจน หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการจัดหาที่ดินที่จะใช้สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยในระยะยาวได้ เพราะมีข้อจำกัดด้านเงินทุน อุปกรณ์ เครื่องใช้ และบุคลากรระดับปฏิบัติที่มีความรู้ความชำนาญ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีขีดความสามารถจำกัดและไม่เพียงพอ ขาดระบบการเก็บรวบรวมหรือการนำขยะมูลฝอยกลับมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์ใหม่อีกสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยไม่สามารถแก้ไขได้ตามเป้าหมาย ก็เนื่องจากการขาดความร่วมมือของประชาชน ทั้งทางด้านการจ่ายค่าธรรมเนียม การขาดความตระหนักและจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน รวมถึงการไม่ให้ความร่วมมือของประชาชนในด้านการรักษาความสะอาด ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะมูลฝอย และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกด้วย (สมชาย ปัญญากาญจน์, 2544, น. 13)

2.2.2 ความหมายของขยะมูลฝอย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2535) ได้ให้ความหมายของขยะมูลฝอย ไว้ว่า เศษกระดาษ เศษอาหาร เศษสินค้า กุ้งปลาสดิก ภาชนะที่ใช้แล้ว อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง หรือที่อื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2540) ได้ให้ความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย (Solid Waste) หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งคนไม่ต้องการ และทิ้งไปทิ้งนี้รวมตลอดถึง เศษผ้าเศษอาหาร มูลสัตว์ ซากสัตว์ ถ้ำ ฟุ่นละออง และเศษวัสดุสิ่งของที่เก็บกวาดจากเคหะสถาน อาคารถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม และที่อื่น ๆ

ศรินทร์ทิพย์ กริมเขียว (2550) ได้กล่าวว่า ขยะมูลฝอยความหมายครอบคลุมถึง เศษของเหลือใช้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกทิ้งจากชุมชน ซึ่งได้แก่ มูลฝอยที่เกิดจากบ้านพักอาศัย ร้านค้า เขตพาณิชย์กรรม อาคาร สำนักงาน และจากเขตเกษตรกรรมด้วย

สุกาญจน์ รัตนเลิศสุสรณ์ (2550) ได้ให้ความหมายของขยะมูลฝอยไว้ว่า เศษของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิต และการใช้สอยของมนุษย์ ขยะมูลฝอยอาจมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามแหล่งที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยนั้น ๆ

กรมควบคุมมลพิษ (2551) ได้กล่าวว่า การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ ย่อมจะต้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการอุปโภคบริโภคผลจากการใช้ทรัพยากรดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลผลิตถูกทิ้งไปในรูปของมูลฝอยการเกิดขยะมูลฝอยในชุมชนที่ไม่ใช้แล้วหรือที่ทิ้งแล้ว หรือสิ่งอื่นใดที่ต้องเก็บกวาดจากที่ใด ๆ

กล่าวโดยสรุป ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้าถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร ฝุ่นละออง เศษมูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาดที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงเศษสิ่งของทุกชนิดที่เหลือใช้ เศษวัสดุ

2.2.3 ประเภทของขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2544) ได้แบ่งประเภทของขยะมูลฝอย ไว้ดังนี้

1. มูลฝอยอินทรีย์หรือมูลฝอยสด ได้แก่ เศษผัก ผลไม้ เศษอาหาร ฯลฯ สามารถนำไปกำจัดโดยการหมักทำปุ๋ยได้ (Compost) หรือนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

2. มูลฝอยรีไซเคิล ได้แก่ กระดาษลูกฟูก (กระดาษกล่อง) กระดาษแข็ง กระดาษหนังสือพิมพ์ ขวดแก้ว ได้แก่ ขวดบรรจุเครื่องดื่ม เศษแก้ว พลาสติกหนา ขวดบรรจุน้ำมัน ขวดบรรจุนมเหล็ก และโลหะต่าง ๆ ได้แก่ เหล็กหนา หรือบาง กระป๋องอลูมิเนียมบรรจุน้ำอัดลม กรอบมุ้งลวด อลูมิเนียม ลวดทองแดง เป็นต้น กำจัดโดยการนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) หรือของขายได้ ฯลฯ สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) โดยเป็นวัตถุดิบในการผลิตเยื่อกระดาษเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ต่อไป

3. มูลฝอยทั่วไป หรือมูลฝอยสำหรับกำจัด ซึ่งวัสดุเหล่านี้โดยปกติจะไม่นำไปใช้งานอีก และจะถูกทิ้งไปที่บ่อมูลฝอย ได้แก่ ถุงพลาสติกที่ไม่สะอาด ซองบะหมี่ ถุงกรอบแกรบ หากต้องนำกลับมารีไซเคิลจะต้องใช้น้ำในปริมาณที่มากในการทำให้สะอาด อีกทั้งต้องสูญเสียพลังงานในการรีไซเคิลสูง ไม่คุ้มเมื่อพิจารณาถึงสภาพการตลาดของประเทศไทยในปัจจุบันมูลฝอยอื่น ๆ เช่น พลาสติกบางประเภท ก็สามารถนำมารีไซเคิลได้ แต่ติดขัดอยู่ที่เทคโนโลยี ซึ่งยังไม่มีในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ยังมีมูลฝอยบางส่วนที่ไม่นำมาใช้ประโยชน์ได้อีก ได้แก่ ฟลอย โฟม เป็นต้น

การนำไปกำจัดโดยการอัดแท่งแล้วนำไปปรับปรุงพื้นที่ เช่น นำไปถมที่ลุ่ม แต่จะมีปัญหาในการย่อยสลายสำหรับพลาสติกชิ้นใหญ่ ๆ กำจัด โดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill)

4. มูลฝอยอันตรายและเป็นพิษที่มาจากครัวเรือนแม้จะมีปริมาณน้อย แต่ก็เป็นมูลฝอยที่มีผลกระทบในระยะยาว มูลฝอยประเภทนี้ ได้แก่ หลอดไฟนีออน ที่มีสารปรอทเป็นส่วนผสม เช่นเดียวกับในแบตเตอรี่ราคาถูก ส่วนแบตเตอรี่ชนิดอื่นที่ประกอบด้วย Cadmium และ Nickel เช่น แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ องค์กรประกอบอื่น ๆ ที่เริ่มจะมีมากขึ้น คือ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีส่วนผสมของโลหะหนักอยู่ด้วย และจากพวกสารประกอบอินทรีย์ที่เป็นพิษ นอกจากนี้ อาจพบภาชนะบรรจุยาฆ่าแมลง สี หรือแม่แต่น้ำมันที่ใช้แล้วเพียงปริมาณเล็กน้อยที่สารเหล่านี้ปะปนอยู่กับมูลฝอยก็สามารถก่อให้เกิดมลภาวะต่อน้ำใต้ดินอย่างรุนแรง และสามารถปนเปื้อนไปกับมูลฝอยอินทรีย์ ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำไปทำปุ๋ยหมัก

2.2.4 วิธีการจัดการขยะมูลฝอย

การจัดการขยะมูลฝอยสามารถกระทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายด้าน เช่น ลักษณะและปริมาณของขยะ สถานที่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในกระบวนการกำจัด การนำผลผลิตจากการจัดการขยะไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นการเลือกใช้วิธีการจัดการขยะแบบไหนนั้น จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ซึ่งวิธีการจัดการขยะมูลฝอยได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด ไว้ดังนี้

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง หลักการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การควบคุม การทิ้งขยะมูลฝอย การเก็บขยะชั่วคราวไว้ในภาชนะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่าย และการขนส่ง การแปรรูปขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยจะคำนึงผลประโยชน์สูงสุดในทาง สุขอนามัย ทัศนียภาพ เศรษฐศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการยอมรับของสังคมขยะมูลฝอย ที่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนต่าง ๆ มากมาย เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคต่าง ๆ ก่อปัญหากลิ่นเหม็น และน้ำเสียที่มาจากการกองขยะรอบ ๆ บริเวณ ดังนั้น ความรู้ และความเข้าใจระบบการจัดการขยะมูลฝอยจะช่วยให้มีการพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพสูง และถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เกรียงศักดิ์ อุดมสิน โรจน์ (2537, น. 272 - 273, อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, น. 13)

ปรีดา แยมเจริญวงศ์ (2531, น. 63) ได้จัดแบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยที่สำคัญไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การเก็บรวบรวม ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่การขยะมูลฝอยใส่ในภาชนะไปจนถึงการรวบรวมขยะมูลฝอยจากแหล่งต่าง ๆ แล้วไปใส่ในยานพาหนะเพื่อขนส่งต่อไปยังสถานที่กำจัด หรือทำประโยชน์อื่น
2. การขนส่ง เป็นการนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากแหล่งชุมชนขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หรือนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ไปรวบรวมไว้ที่สถานีขนถ่ายขยะมูล

ฝอย เพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยคราวละมาก ๆ และขนส่งต่อไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หรือนำไปทำประโยชน์อย่างอื่น

3. การแปรสภาพ เป็นการทำให้ขยะมูลฝอยสะดวกต่อการเก็บขนหรือนำไปทำประโยชน์อย่างอื่น หรือการนำไปกำจัดการแปรสภาพนี้อาจทำได้โดยการบดอัดเป็นก้อนคัดแยกเอาส่วนที่ยังใช้ประโยชน์ได้ออกไป เป็นต้น

4. การกำจัด หรือการทำลาย เป็นวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในขั้นสุดท้ายเพื่อให้มูลฝอยนั้น ไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอันจะมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2534, น. 85 - 86) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้

4.1 การคัดแยกขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ดีที่สุด ควรมีการคัดแยกตั้งแต่แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากครัวเรือน โดยให้ชุมชนคัดแยกขยะโดยระบบถังขยะ 2 ใบ ใบที่ 1 คัดแยกขยะประเภทที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และใบที่ 2 สำหรับขยะที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนั้นควรมีถังขยะ หรือจุดรวบรวมขยะมูลฝอย โดยแยกประเภท เพื่อนำขยะมูลฝอยที่แยกประเภทที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ไปจำหน่ายสำหรับขยะมูลฝอยที่ทำการแยกประเภทต้องพิจารณาลักษณะการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 6 ประเภท ดังนี้

4.1.1 กระดาษ ได้แก่ กระดาษหนังสือพิมพ์เก่า กระดาษแข็ง กระดาษคุณภาพดี (กระดาษพิมพ์คอมพิวเตอร์) กระดาษอื่น ๆ เช่น กระดาษกล่อง (กระดาษลูกฟูก) เป็นต้น

4.1.2 อลูมิเนียม ได้แก่ กระป๋องอลูมิเนียม กรอบหน้าต่างอลูมิเนียม

4.1.3 แก้ว ได้แก่ ขวดใส ขวดสีชา ขวดสีเขียว เป็นต้น

4.1.4 เหล็ก และโลหะต่าง ๆ ได้แก่ เหล็กหนา เหล็กบาง ซาครอยนด์ เป็นต้น

4.1.5 พลาสติก ได้แก่ ภาชนะบรรจุเครื่องดื่ม ภาชนะบรรจุนม

4.1.6 แบตเตอรี่ ได้แก่ แบตเตอรี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ถ่านไฟฉาย

เป็นต้น

4.2 การกองทิ้งไว้บนพื้นดิน เป็นวิธีที่นำเอาขยะที่ต้องการจัดการมากองทิ้งไว้ในพื้นที่กลางแจ้ง และปล่อยให้ทิ้งไว้ให้น่าเบื่อ หรืออาจจะไม่น่าเบื่อไปตามธรรมชาติก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากกลิ่นเหม็นรบกวน เกิดมลสารในอากาศ การฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง เศษกระดาษพลาสติก นอกจากนี้อาจเกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น อัคคีภัย แหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน แมลงสาบยุง หนู ส่วนน้ำ เหลืองขุ่นยังมีส่วนทำให้เกิดมลภาวะทางน้ำ และดิน ได้ ฉะนั้นพื้นที่ที่ใช้กองขยะ จึงควรอยู่ห่างไกลชุมชน และควรเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง ถ้าเป็นที่ลุ่มควรใช้กำจัดขยะเฉพาะพวกฝุ่นละออง

ที่กวาดได้จากถนน เศษสิ่งก่อสร้าง และขยะแห้งบางชนิดเท่านั้น การกำจัดขยะโดยวิธีนี้เป็นวิธีที่ทำได้ง่ายและลงทุนน้อยแต่ใช้พื้นที่มากปัจจุบันที่ดินมีราคาแพงขึ้นการขยายตัวของชุมชนมีมากขึ้น ดังนั้น จึงหาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมได้ยาก อีกทั้งเป็นการกำจัดที่เกิดผลกระทบหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาความเน่าเสียของแหล่งน้ำ การแพร่กระจายของเชื้อโรค และปัญหาทางทัศนียภาพ

4.3 การฝังกลบ เป็นการนำขยะไปทิ้งในที่ลุ่ม หรือบ่อ หรือหลุม ขนาดใหญ่ และบดอัดขยะด้วยเครื่องจักรกล เพื่อให้ขยะยุบตัว หรือมีความหนาแน่นมากขึ้นเสร็จแล้วทำการบดอัดปิดทับขยะที่ฝังอยู่นั้นด้วยวัสดุกลบ (Cover Material) หรือดินที่มีความเหมาะสมความหนาของดินที่ปิดทับชั้นสุดท้ายจะต้องมีความหนาน้อยกว่า 50 เซนติเมตร เพื่อให้สามารถปลูกต้นไม้ได้ขยะที่ถูกฝังกลบจะเกิดย่อยสลายเมื่อช่วงเวลาผ่านไป 3 - 5 ปีแรก จะให้ก๊าซมีเทน และคาร์บอนไดออกไซด์มาก เนื่องจากก๊าซมีเทนสามารถติดไฟได้ ดังนั้น จึงต้องทำท่อระบายก๊าซให้ระบายออกสู่บรรยากาศ การกำจัดขยะด้วยวิธีนี้การย่อยสลายของขยะจะทำให้เกิดน้ำเสียไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินได้ จึงต้องควรมีการตรวจสอบคุณภาพของน้ำใต้ดินในบริเวณใกล้เคียงอยู่เสมอ

4.4 การเผา เป็นการจัดการขยะในเตาเผาที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 800 องศาเซลเซียส เพื่อให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ และต้องมีระบบกำจัดควันพิษก่อนระบายออกทางปล่อง การกำจัดขยะโดยวิธีนี้จะเสียค่าใช้จ่ายสูงแต่จะช่วยลดปริมาณขยะลงได้ถึงร้อยละ 75 - 95 ใช้สำหรับกำจัดขยะทั่วไป โดยแยกขยะที่เผาไหม้ได้ และเผาไหม้ไม่ได้ออกจากกัน นอกจากนี้ขยะพิษจากโรงพยาบาล และของเสียที่มีพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ก็ควรได้รับการกำจัด โดยการเผาในอุณหภูมิที่เพียงพอสำหรับทำลายพิษของเสียแต่ละชนิดการจัดการขยะ โดยวิธีเผาในเตาเผาเช่นนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดจึงถือว่าเป็นวิธีจัดการขยะที่ดีที่สุด และถูกหลักสุขาภิบาล

4.5 การหมักทำปุ๋ย เป็นการจัดการขยะประเภทอินทรีย์วัตถุ โดยปล่อยให้ย่อยสลายเอง โดยจุลินทรีย์ตามธรรมชาติ หรืออาจใช้วิธีการเติมเชื้อจุลินทรีย์ (Seeding) ลงไปเพื่อช่วยเร่งการย่อยสลายให้เร็วขึ้นก็ได้ เมื่อขยะถูกย่อยสลายสมบูรณ์ดีแล้วจะได้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ มีลักษณะเป็นสีน้ำตาลเข้มเกือบดำมีความร่วนซุยสูง และมีประสิทธิภาพในการอุ้มน้ำได้ดี ซึ่งอาจนำไปผสมธาตุอาหารของพืชชนิดอื่น หรือผสมดินสำหรับปลูกพืชได้วิธีการหมักขยะอาจใช้หมักในถังหมัก บ่อหมัก หรือวางกองไว้กับพื้นก็ได้ อย่างไรก็ตามการกำจัดขยะโดยวิธีหมักทำปุ๋ยมักก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน และยังทำให้แหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียงอาจเน่าเสียได้

4.6 การนำไปทิ้งทะเล เป็นการจัดการขยะที่สลายด้วยยาก หรือไม่สลายตัว เช่น ซากรถยนต์ เศษสิ่งก่อสร้าง ยางรถยนต์เก่า โดยนำไปทิ้งทะเลในที่ที่เหมาะสม เช่น บริเวณหินโสโครก หินปะการัง ซึ่งจะกลายเป็นแหล่งพักอาศัยของสัตว์น้ำได้ ขยะไม่ย่อยสลายและลอยตัวง่าย เช่น พลาสติก โฟม ไม่ควรนำไปทิ้งในทะเล เพราะจะถูกกระแสน้ำพัดเข้าสู่ฝั่ง ทำให้เกิดความสกปรก

และขาดความสวยงาม นอกจากนี้ยังเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำด้วย เช่น ปลา นก จะกินพลาสติกเข้าไป และจะไม่ย่อยทำให้ตายได้ การจัดการขยะโดยนำไปทิ้งทะเล ปรากฏว่าได้เกิดการแพร่กระจายของ สารพิษเข้าสู่องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศทางทะเล เช่น พืช และสัตว์น้ำ สถาบันป้องกันสารพิษ สิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Agency) จึงออกกฎหมายห้ามมา สารพิษหลายชนิดทิ้งในทะเล

4.7 การนำไปเป็นอาหารสัตว์ การนำขยะสดจาก พวก เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ จากครัวเรือนร้านอาหาร โรงแรม ฯลฯ ไปเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร ปลา จะเป็นการช่วยลดปริมาณขยะลง ได้มาก และเป็นผลดีในแง่เศรษฐกิจแต่อาจเป็นอันตรายแก่สัตว์ได้ เช่น มีวัสดุแหลมคมพวกเศษแก้ว ติดปะปนกับเศษอาหาร จึงต้องมีการคัดแยกให้ดี นอกจากนี้ยังมีเชื้อโรคและเชื้อพยาธิอยู่ในเศษ อาหารทำให้สัตว์ติดโรคจากการสำรวจฟาร์มสุกรในสหรัฐอเมริกา พบว่า ฟาร์มสุกรที่เลี้ยงด้วยเศษ อาหารจะมีสุกรที่เป็นโรคพยาธิตัวตืดมากถึงห้าเท่าของการเลี้ยงสุกรด้วยเมล็ดพืชจำพวกข้าวและ ข้าวโพด ดังนั้นเศษอาหารที่จะนำไปใช้เลี้ยงสัตว์จะต้องผ่านความร้อน โดยต้มให้เดือด ไม่น้อยกว่า 30 นาที เพื่อฆ่าเชื้อโรคเสียก่อน

4.8 การนำกลับมาใช้ใหม่ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ถือเป็นการกำจัดขยะเบื้องต้น เพราะช่วยลดปริมาณขยะที่จะนำไปกำจัดต่อให้เหลือน้อยลง ผลกระทบจากขยะต่อสิ่งแวดล้อมก็ลด น้อยลงไปด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดทรัพยากรวัตถุดิบจากธรรมชาติที่ใช้ในการผลิต และ ประหยัดพลังงานที่ใช้ในกระบวนการผลิตด้วย กล่าวคือ การนำเอาลูมิเนียมมาผลิตซ้ำใหม่จะใช้ พลังงานเพียงร้อยละ 5 ของการผลิตลูมิเนียมจากแร่บ็อกไซต์ เหล็กที่ผลิตจากเศษเหล็กจะประหยัด พลังงานได้ 2 ใน 3 ลมมลพิษในอากาศได้ร้อยละ 85 ลมมลพิษ ในน้ำ ได้ร้อยละ 76 กระจายจากการ ผลิตซ้ำ ใช้พลังงานน้อยกว่าการผลิตใหม่ร้อยละ 25 - 60 ลมมลพิษในอากาศได้ร้อยละ 74 ลมมลพิษ ในน้ำ ได้ร้อยละ 35 การผลิตแก้วซ้ำใหม่จะประหยัดพลังงานได้ 1 ใน 3 ของการผลิตครั้งแรก

กรมควบคุมมลพิษ (2544, น. 11 - 14) ได้กำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่าง ครบวงจร โดยเน้นรูปแบบของการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถ ลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุดสามารถนำขยะมูลฝอย มาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำ และการแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reuse and Recycle) รวมถึง กำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

2.3.1 ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ

กรมควบคุมมลพิษ (2550) ได้เสนอแนวทางการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยกล่าวว่าการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญต้องอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน โดยทั่วไปแล้วหน่วยงาน ประชาชนองค์กร และชุมชน สามารถลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นได้ โดยใช้หลักการ ดังนี้

1. ระดับครัวเรือน

1.1 ลดการใช้ (Reduce)

1.1.1 ลดการขนขยะเข้าบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษ ห่อของ โฟม หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.1.2 ใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม เครื่องสำอาง ถ่านชนิดชาร์จได้ สบู่เหลว น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด ฯลฯ

1.1.3 ลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายนในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลง หรือน้ำยาทำความสะอาดต่าง ๆ ควรจะหันไปใช้วิธีการทางธรรมชาติจะดีกว่า อาทิ ใช้เปลือกส้มแห้งนำมาเผาไล่ยุง หรือใช้ผลมะนาวเพื่อดับกลิ่นภายในห้องน้ำ

1.1.4 พยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟม และพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้า หรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของใช้ปิ่นโตใส่อาหาร

1.2 ใช้ซ้ำ (Reuse)

1.2.1 นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือใช้เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน

1.2.2 นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกก็สามารถนำมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเป้ลมนอน

1.2.3 ใช้กระดาษทั้งสองหน้า

1.3 การรีไซเคิล (Recycle) เป็นการนำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ แก้วพลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

1.3.1 คัดแยกขยะรีไซเคิล แต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

1.3.2 นำไปขาย / บริจาค / นำเข้าธนาคารขยะ / กิจกรรมขยะแลกไข่

1.3.3 ขยะเหล่านี้ ก็จะเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (2550) กล่าวว่า การแปรสภาพและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การนำวัสดุเหลือใช้จากขยะมูลฝอยกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์จะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องกำจัด ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการสงวนทรัพยากรธรรมชาติไว้ได้อีกส่วนหนึ่งด้วยการใช้ประโยชน์จากสิ่งเหลือใช้อาจใช้วิธีหมุนเวียนวัสดุ หรือแปรสภาพขยะมูลฝอยให้เป็นพลังงานได้ดังนี้

1. การแปรสภาพขยะมูลฝอยเป็นพลังงานอาจแปรสภาพขยะมูลฝอยเป็นพลังงานได้ดังนี้

1.1 พลังงานความร้อน ได้จากการนำเอาขยะมูลฝอยส่วนที่เผาไหม้ได้มาเป็นเชื้อเพลิงสำหรับทำไอน้ำร้อน แล้วส่งไปให้ความอบอุ่นตามอาคารบ้านเรือน เช่น ที่ทำอยู่ในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

1.2 พลังงานไฟฟ้า ได้จากการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิง สำหรับผลิตไอน้ำไปหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า บริการแก่ประชาชน ตัวอย่างเช่น การแปรสภาพของการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในบางรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีขยะมูลฝอยจำนวนมาก และเป็นชนิดที่เผาไหม้ได้เป็นส่วนมาก

2. การคัดแยกวัสดุเพื่อนำกลับมาใช้วัสดุหลายอย่างในขยะมูลฝอยที่อาจนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น กระดาษ แก้ว ขวด พลาสติก เหล็ก และโลหะอื่น ๆ การคัดแยกวัสดุต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในขยะมูลฝอย เพื่อนำกลับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อีก นับได้ว่าเป็นการปฏิบัติกันมาช้านาน จะเห็นได้ว่า ตามกองขยะมูลฝอยทุกแห่งมีบุคคลกลุ่มหนึ่ง ไปคอยคุ้ยเขี่ยเก็บวัสดุจากกองขยะมูลฝอยตลอดเวลา เพื่อหารายได้

มหคณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย อิทธิพลของผู้นำ อุดมการณ์ของชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น (2560) ได้อธิบายถึง ประโยชน์ของขยะรีไซเคิลดังนี้

1. ขยะรีไซเคิล ช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อม - การรีไซเคิลขยะ ไม่ว่าจะเป็นการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การบำบัดน้ำเสีย การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มีส่วนช่วยลดสภาวะเรือนกระจกที่ทำให้โลกร้อนขึ้นด้วย

2. ขยะรีไซเคิล ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน - การรีไซเคิลขยะที่มีประสิทธิภาพ ยังมีส่วนดีในแง่ของการใช้พลังงาน เช่น การผลิตวัตถุดิบใหม่ ๆ ลดลงทำให้ลดการใช้พลังงาน ในกระบวนการผลิตไปในตัว การรีไซเคิลขยะบางชนิดยังสามารถสกัดออกมาเป็นพลังงานเชื้อเพลิง ได้ทำให้ประเทศลดการนำเข้าพลังงานได้อีกทาง

4. ขยะรีไซเคิล ช่วยสร้างเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง - การรีไซเคิลยังนำมาซึ่งการลด ค่าใช้จ่ายลดต้นทุนใช้พลังงานที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ การนำขยะมารีไซเคิลยังนำมาซึ่งสิ่งประดิษฐ์ ใหม่ ๆ ที่ไม่มีในโลกสามารถสร้างเป็นธุรกิจที่ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งสำหรับประเทศ

5. ขยะรีไซเคิล ยังนำมาซึ่งรายได้ – การคัดแยกขยะแต่ละประเภทไม่ว่าจะกระดาษ พลาสติก ขวด หรือขยะอื่น ๆ รวม ๆ กันแล้วนำไปขายยังร้านรับซื้อของเก่า นอกจากเป็นการสร้าง รายได้ให้ตัวคุณและครอบครัวแล้ว ยังช่วยขยะเหล่านั้นถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

สรุปได้ว่า การได้รับประโยชน์จากการจัดการขยะ หมายถึง การที่ประชาชนรู้จักนำขยะที่ เหลือใช้กลับมาใช้อีกครั้ง รู้จักสร้างคุณค่าหรือนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์จากขยะ รู้จักคัดแยกขยะ เพื่อนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ รู้จักวิธีการจัดการขยะที่มีในครัวเรือนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการช่วยลด ปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทางได้เป็นอย่างดี

2.3.2 ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา

กิตติพงษ์ แดงเสริมศิริ (2552, น. 24 - 25) ได้สรุปภาพรวมของจิตสาธารณะไว้ 3 ประการ คือ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 13) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่น ในระบบ คุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่าง มนุษย์กับธรรมชาติ”

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 220) ได้ระบุไว้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะ ที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะ เป็นผู้ให้ และช่วยเหลือ

1. การใช้สิ่งของส่วนรวม แบ่งออกได้เป็น

1.1 สถานที่สาธารณะต่าง ๆ โดยเป็นเป็นสถานที่ที่เกี่ยวเนื่องกับจิตสาธารณะ เช่น การจอดรถในที่สาธารณะ การทิ้งขยะในที่สาธารณะรวมถึงการแยกประเภทขยะ การใช้อาคาร สถานที่ การเปิด - ปิด เครื่องปรับอากาศ ไฟฟ้า การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะการแสดงมารยาทในที่สาธารณะ เป็นต้น

1.2 อุปกรณ์ส่วนรวม ได้แก่ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่สาธารณะนั้น ๆ เช่น การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ การใช้อุปกรณ์สำนักงาน และจัดเก็บ รวมถึงการใช้กระดาษ การจัดวาง และเก็บคืนสิ่งของสูญหาย

2. การเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม กิจกรรมส่วนรวมเป็นกิจกรรมร่วมกับคนหมู่มาก ได้แก่ การแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และลักษณะงาน การใช้สื่อเสียง การเสียสละแรงกาย เพื่อส่วนรวม การแสดงความมีน้ำใจในสาธารณะกุศล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ การดูแลรักษาความสะอาดลำน้ำสาธารณะ อากาศ การเผาควน การลดการใช้พลังงานที่เกินความจำเป็น การทำประชาพิจารณ์ และการแสดงความเห็นสะท้อนสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์ หรือ สื่อนิยตสารต่าง ๆ

กุหลาบ พงษ์เทพิน (2553, น. 20) ได้ให้ความหมาย ของจิตสาธารณะว่า เป็นการปฏิบัติตน โดยคำนึงถึงส่วนรวมด้วยจิตวิญญาณปฏิบัติตนในการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม การเสียสละไม่เอารอด เอาเปรียบ ความซื่อสัตย์ สุจริต การรักษา และการใช้สมบัติส่วนรวม รวมถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หลุยส์ อาจปรู (2544, น. 37) ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า เป็นความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้เกิดความรู้สึกราวณาที่จะช่วยเหลือสังคมต้องการเข้าไปแก้ไข โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบสำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้ และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกับคนในสังคมนั้น

ยุทธนา วรณปีติกุล (2542, น. 181 - 183) กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะว่า ต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. การทุ่มเท และอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้นแต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วยอาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชนประชาชนก็ควรให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทาการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่าง ๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยมส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่นเลือกคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมืองทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคม เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักว่าการมีส่วนร่วม

ไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติสร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจ และผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวม และเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำกรวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้ง เครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สถาบันศาสนา และสื่อมวลชน นับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง สมพงษ์ สิงหะพล (2542, น. 15 - 16) ได้กล่าวถึง จิตสาธารณะว่า มีอยู่ 3 ด้านหลัก ๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self - Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้ การศึกษาไทยมุ่งมั่นปลูกฝังมานานเกิดบ้างไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝัง และมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะด้วยจิตวิญญาณ เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน รู้จักเสียสละเวลาส่วนตัวในการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะรู้จัก

วางแผนทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

2.3.3 ปัจจัยด้านเจตคติ

เพราะพรณ เปลี่ยนภู (2542, น. 93) ให้นิยามเจตคติว่า คือ ระดับสภาพ หรือสภาวะของจิตใจและสมองในลักษณะพร้อมที่จะกำหนดแนวทางของการตอบสนองของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 54) ให้นิยามเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจเป็นไปในทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่ทำให้เกิดพฤติกรรม

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544, น. 366) เจตคติเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิดเจตคติอาจเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น แต่ถ้ามีเจตคติในทางลบ ก็จะหลีกเลี่ยง

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 244 - 245) ให้ความหมายของ เจตคติ ไว้ดังนี้

1. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากทีบุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วยชอบ และสนับสนุน

1.2 ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ และไม่สนับสนุน

1.3 ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใด ๆ

2. บุคคลจะแสดงออกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งจะแบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ มีการกล่าวคำพูด สนับสนุน ทำทางหน้าตาบอกความพึงพอใจ

2.2 พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แสดงออก หรือความรู้สึกที่เป็นกลาง

ความหมายของเจตคติ คำว่า เจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude มาจากคำว่า Aptus ในภาษาลาติน Allport (1967, อ้างถึงใน ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546) ได้อธิบายความหมายของเจตคติ ไว้ดังนี้

1. เป็นภาวะของจิตประสาท ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นได้ทางพฤติกรรม เช่น โกรธเกลียด รัก เป็นต้น
2. เป็นความพร้อมที่จะตอบสนอง กล่าวคือ พร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นตามลักษณะของเจตคติที่เกิดขึ้น
3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบเป็นกลุ่มที่จัดระเบียบให้ตัวเอง คือ เมื่อเกิดเจตคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดต่อเนื่องกัน
4. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ โดยที่ประสบการณ์จะมีส่วนช่วยในการสร้างเจตคติ
5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก

รังสรรค์ โภมยา (2553, น. 11 - 12) ให้ความหมายของ เจตคติ ว่าเป็นความรู้เชิงประมาธค่าของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ ว่าสิ่งนั้น ๆ ดีหรือไม่ต่อตนเองสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลในลักษณะพึงพอใจนำไปสู่ความพร้อมในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก และการประเมินค่าเหล่านั้นจากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบไม่ชอบอาจเห็นด้วยไม่เห็นด้วยพอใจไม่พอใจต่อสิ่งใด ๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

ชุตินา ตู้นาราง (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอย และทัศนคติ

ชาติ ประสมเพชร (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี คือ ปัจจัยด้านเจตคติ

นัฐฐา ทองช่วย (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ทัศนคติที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

Thurstone (1967, p. 77) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ เป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านคำพูด เช่น

ความคิดเห็นเป็นสัญลักษณ์ของเจตคติ ซึ่งสามารถวัดได้โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ

Good (1973, p.37) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ คือ ความโน้มเอียง หรือแนวโน้ม ในด้านความพร้อมที่จะแสดงออกในทางใดทางหนึ่ง คือ สนับสนุน หรือต่อต้านต่อสภาพการณ์บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึก และอารมณ์

Freeman (1975, p. 247) ได้เสนอความคิดเห็นว่า เจตคติเป็นระบบที่มีลักษณะมั่นคง อันหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของบุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ารู้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นอย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวก หรือทางลบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งทางที่ดี และถ้ารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดีเรา ก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งใดเลยเจตคติ ก็จะไม่เกิดขึ้นเลยหรือไม่มีสิ่งใดในโลกเรา ก็จะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งใด ๆ เลย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้นั้น เมื่อเราเกิดการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะทำให้เราเกิดความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางไม่ดีเราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดเจตคติในทางใดทางหนึ่ง คือ ชอบหรือไม่ชอบความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากมากไม่เหมือนกันความจริงต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าถ้ามีเหตุผลเพียงพอ

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มเชิงพฤติกรรม หรือการกระทำ (Action Tendency Component or Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง คือ พร้อมที่จะเสนอส่งเสริมช่วยเหลือ หรือทำในทางทลายขัดขวางต่อผู้ เป็นต้น สรุปได้ว่า เจตคติเป็นสภาพของจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในอันที่บุคคลจะประเมินบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในทิศทางที่จะปฏิเสธหรือยอมรับเจตคติต่อบางสิ่งอาจมั่นคงถาวรเจตคติต่อบางสิ่งอาจเปลี่ยนแปลง ได้แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 3.1 เจตคติเชิงบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ

- 3.2 เจตคติเชิงลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ

- 3.3 เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการไม่แสดงความรู้สึกว่าพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ

เป็นความรู้สึกเฉย ๆ

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัญหาขยะ มองความเห็นคุณค่าในการจัดการขยะในชุมชน มีพฤติกรรมแสดงออกในการรักษาความสะอาดในบ้านเรือนของตนเอง ความรู้สึกอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะ และมีความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมนั้น จะส่งผลต่อการจัดการขยะในชุมชนได้เป็นอย่างดี

2.3.4 ปัจจัยการสนับสนุนจากภาครัฐ

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 7) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2559 - 2564) กำหนดแผนงาน มาตรการ มาตรฐาน หลักวิชาการในการจัดการสิ่งแวดลอม อันเนื่องมาจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
2. ออกประกาศ กฎเกณฑ์ หรือหลักเกณฑ์วิชาการ หรือเกณฑ์การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
3. สนับสนุนคำปรึกษาและเอกสารทางวิชาการ หรือคู่มือการดำเนินการให้แก่จังหวัดในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตั้งแต่ต้นทาง จนถึงการจัดขั้นสุดท้าย
4. จัดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน และประชาชนในการลดคัดแยกขยะมูลฝอยในโรงเรียน สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน ชุมชน ผ่านทางเครือข่ายที่มีอยู่ ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)
5. สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
6. สนับสนุนการเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด / เลิกการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคบริการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560, น. 10) ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคตปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้น

ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น และข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ความเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไป จึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติการสร้างความมั่นคงด้านน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจก และขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัยแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

1. การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน
3. การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5. สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
6. การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ
7. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

โดยกำหนดเป้าหมายพัฒนาทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำโดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี 2563 เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติมีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ หมายถึง แนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลวางแผนไว้ล่วงหน้าในอนาคต มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะ โดยดำเนินการตามแผนที่วางไว้ อย่างชัดเจนและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ด้านขยะ และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

2.3.5 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

ดิลก ถือกกล้า (2547, น. 71) กล่าวว่า แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์เป็นการศึกษาที่เน้น การปรับสภาพการนำ หรือการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะของ การนำก็จะเปลี่ยนแปลงไปแนวคิดนี้จะหารูปแบบการนำที่เหมาะสมและเกิดผลดีในสถานการณ์ต่าง ๆ

1. การศึกษาของ Fiedler ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ระหว่างพฤติกรรมของผู้นำสมาชิก และสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพล ต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้นำ (มัลลิกา ต้นสอน, 2544, น. 54)

2. ทฤษฎีมุ่งสู่เป้าหมาย (Path - Goal Theory) ทฤษฎีนี้พยายาม อธิบายผลกระทบ ของพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อการจูงใจ ความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของสมาชิกมีการเน้นที่เป้าหมาย โดยดูพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกเพื่อให้สมาชิกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของบุคคลและ องค์กร ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะช่วยให้สมาชิกบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลและองค์กร ผู้นำสามารถ เพิ่มแรงจูงใจ ความพึงพอใจแก่ผู้ตามได้โดยการให้รางวัล

3. การศึกษาของ (Hersey and Blanchard, 1977, pp. 26 - 34) ได้นำแนวคิดของ มหาวิทยาลัยโอไฮโอ มาประยุกต์ คือ พฤติกรรมที่มุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiation Structure) และพฤติกรรม ที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) และอธิบายว่า ภาวะผู้นำแบบต่าง ๆ ประกอบกับความพร้อมของ สมาชิกทำให้เกิดรูปแบบของการทำงานของผู้นำ 4 รูปแบบ คือ

3.1 การบอกกล่าว (Telling)

3.2 การนำเสนอความคิด (Selling)

3.3 การมีส่วนร่วม (Participation)

3.4 การมอบหมายงาน (Delegation)

กรมพัฒนาชุมชน (2550) ได้ระบุบทบาทหน้าที่และลักษณะของผู้นำชุมชนที่ดี ไว้ดังนี้

1. หน้าที่ของผู้นำชุมชน

1.1 เป็นผู้รักษา หรือประสานให้สมาชิกของชุมชนอยู่ร่วมกัน หมายถึง จะต้อง อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมีความสัมพันธ์ในชุมชน และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนทำให้มีความสามัคคี กลมเกลียวกันในชุมชน

1.2 เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจของชุมชนให้บรรลุวัตถุประสงค์ หมายถึง ต้องรับผิดชอบในกระบวนการวิธีการทำงานด้วยความมั่นคงและเข้าใจได้ และต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.3 บทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม หมายถึง จะต้องปฏิบัติงานในทางที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์และปฏิบัติกันด้วยดีของสมาชิกในชุมชน การติดต่อสื่อสารที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการช่วยให้หน้าที่นี้บรรลุเป้าหมาย

2. แนวทางการทำหน้าที่

2.1 สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน

2.2 กระตุ้นให้สมาชิกทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

2.3 พัฒนาสมาชิกให้เกิดภาวะผู้นำ

2.4 ร่วมกับสมาชิกกำหนดเป้าหมายของชุมชน

2.5 บริหารงาน / ประสานงานในชุมชน

2.6 ให้คำแนะนำ / ชี้แนวทางให้กับชุมชน

2.7 บำรุงขวัญสมาชิกในชุมชน

2.8 เป็นตัวแทนชุมชนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยอื่น ๆ

2.9 รับผิดชอบต่อผลการกระทำของชุมชน

มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอยอิทธิพลของผู้นำอุดมการณ์ของชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้นำที่มีความสามารถในการจูงใจผู้อื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชน กระตุ้นให้สมาชิกอยากเรียนรู้ด้านจัดการขยะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการจัดการขยะในชุมชน กำหนดเป้าหมายในการจัดการขยะ และสร้างความมีส่วนร่วมในชุมชนเป็นตัวแทนในการประสานงานของสมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ

2.3.6 ด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน

การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางสังคมต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วน และการสร้างเครือข่ายให้เกิดความยั่งยืนต้องมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ (ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์, 2542, น. 14 - 15)

1. เชิญองค์กร และผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุม โดยมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วม หรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน มอบหน้าที่ในการบริหารจัดการการประชุมให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันรับผิดชอบ การหาข้อตกลงร่วมในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทาง กิจกรรมหลัก และคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม ทั้งนี้ควรมีการทบทวนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมและความต้องการของสมาชิก
3. จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่ายที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงานจัดการ และส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก ซึ่งต้องไม่ติดอยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเองและกลุ่มแกน ต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่าย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิกและป้องกันการผูกขาดอำนาจ
4. ความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่นมีส่วนอย่างสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจการเลือกกิจกรรม และวิธีการทำงานของเครือข่ายในลักษณะประชาธิปไตย
5. เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย และความสามารถในการพึ่งตนเองทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงเงินทุน
6. ทำให้เครือข่ายมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เครือข่าย และผู้นำเครือข่ายได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังได้สามารถดำเนินงานได้กว้างขวางอาจมีชื่อและสัญลักษณ์ของเครือข่าย เพื่อให้เป็นที่จดจำได้ง่าย และอาจส่งข่าวสารไปให้กับบุคคลเป้าหมายที่สามารถให้การรับรองเครือข่ายได้
7. ควรสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งทางแนวนราบ แนวตั้ง หรือในภูมิภาคต่างระดับกัน การเชื่อมเครือข่ายทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วยการมีกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นตัวแทนร่วมกันในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและการร่วมกันประสานงานการประชุม

8. ควรมีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะ ทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัย และเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่าย และร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

9. ควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเครือข่ายให้กับองค์กรแกนและผู้นำเครือข่ายสม่ำเสมอ

10. ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสมเอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรมและความแข็งขันของสมาชิก โครงการ หรือกิจกรรมมีลักษณะกระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (2547 ก) ได้จัดประเภทและรูปแบบเครือข่ายที่เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของทุกฝ่าย มีดังนี้

1. เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง เครือข่ายที่อาศัยการรวมตัวของกลุ่ม องค์กรเครือข่ายที่อาศัยพื้นที่รูปธรรมเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกัน อาทิ เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบลอำเภอ จังหวัด ภาค และระดับประเทศ เช่น เครือข่ายด้านเด็กอีสาน ศูนย์ประสานงานเยาวชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

2. เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม หมายถึง เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติเชิงพื้นที่มุ่งจัดการประเด็นนั้น ๆ อย่างจริงจัง ทำงานเฉพาะด้าน ได้แก่ เครือข่ายด้านเด็ก เครือข่ายสตรี เศรษฐกิจ สาธารณสุข สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เครือข่ายประเภทนี้ เช่น คณะกรรมการประสานงาน องค์กรสิทธิมนุษยชน สภาองค์กรเด็กและเยาวชน เป็นต้น

3. เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ หมายถึง เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยกิจกรรมหรือภารกิจและก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และองค์กรพัฒนาเอกชน มุ่งเน้นการดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิด หลักการวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหน่วยงานองค์กรเป็นสำคัญ

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (2547 ข, น. 97 - 103) ได้กล่าวถึง กระบวนการทำงานในรูปแบบของเครือข่าย ไว้ใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. กระบวนการเชื่อมประสานจากจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่เป็นการทำงานที่เกิดจากการประสานจากประเด็นเล็ก ๆ แล้วขยายไปสู่การทำงานที่มีความหลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะการที่เริ่มต้นจากการมองจุดเล็ก ๆ ซึ่งเป็นการทำงานในสิ่งที่รู้และเข้าใจ

ก่อนแล้ว จึงไปประสานกับองค์กรอื่นในประเด็นกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลายออกไป อันจะเป็นประโยชน์ให้การทำงานของเครือข่ายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่มากขึ้น

2. การรักษาความสัมพันธ์ภาพที่สร้างความรู้ ความหมายและโลกทัศน์ร่วมกัน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะจะทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อสมาชิกเห็นความสำคัญของเครือข่ายว่ามีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมแล้ว สิ่งที่คนในเครือข่ายควรปฏิบัติต่อกัน คือ การสร้างความรู้ ความหมายในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพราะคนในเครือข่ายเดียวกันย่อมรู้ ความหมายของเครือข่ายมากกว่าคนอื่น ๆ โดยใช้การสื่อสารระหว่างกันเป็นเครื่องมือให้เกิดการ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่มีต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างพันธกรณีและการประสาน ประโยชน์ระหว่างกัน

3. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และปรับตัว เป็นการสะสมประสบการณ์ และปรับบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับกลุ่ม องค์กร และเครือข่าย เพื่อให้ เครือข่ายมีการพัฒนาไปในแนวทางที่ต้องการ โดยการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ นั้น มีวิธีการ และแนวทางที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงานในกลุ่ม เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จแล้วนำผล มาปรับใช้กับเครือข่ายการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถของสมาชิกในเครือข่ายรวมทั้งพัฒนา ผู้นำให้สามารถจัดการเครือข่ายได้อย่างเหมาะสม

4. การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหว เพื่อสร้างขบวนการทางวัฒนธรรม และวาทกรรมในการพัฒนาเป็นการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกัน ซึ่งเป็นการทำงานในรูปแบบใหม่ที่ผู้คนไม่จำเป็นต้องเห็นหน้าตาและพบปะกันหรือ ต้องอาศัยพื้นที่ในการดำเนินการเพียงแต่มีความรู้สึกร่วมและมีการพึ่งพากันเท่านั้น ก็สามารถสร้าง ความเป็นเครือข่ายได้

สนธยา พลศรี (2550, น. 264 - 265) ได้สรุปลักษณะสำคัญของเครือข่าย ไว้ดังนี้

1. มีแกนนำ และสมาชิกที่เข้มแข็ง สามารถดำเนินงาน และขยายกิจการของ เครือข่ายได้ และมีประสิทธิภาพ

2. มีภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของเครือข่ายที่อาจจะเกิดจากสมาชิก หรือชุมชน ท้องถิ่นที่สมาชิกอยู่อาศัย หรือจากภายนอกชุมชน หรือจากการบูรณาการภูมิปัญญาทั้งสองได้อย่าง เหมาะสมกับเครือข่าย

3. มีสัมพันธ์ภาพที่ดี เครือข่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก และภายนอก ทำให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จ

4. การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิก เครือข่ายมีช่องทางให้สมาชิกได้มีเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก ทำให้สมาชิกได้รับความรู้ และประสบการณ์ตลอดเวลา

5. การทำกิจกรรมและความต่อเนื่อง เครือข่ายสามารถคิด และดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเองสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ขาดตอน ไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอก

6. ทรัพยากรและการแบ่งปัน เครือข่ายมีทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ อาจะโดยการจัดหาของเครือข่ายเอง หรือการแบ่งปันกับองค์กร และเครือข่ายอื่น ๆ ทำให้เครือข่ายสามารถดำเนินกิจกรรมได้ และมีประสิทธิภาพ

7. การเรียนรู้และนวัตกรรม สมาชิกของเครือข่ายมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ สามารถสร้างนวัตกรรม ทั้งที่เป็นความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ได้

8. การสื่อสาร เครือข่ายสามารถสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับสมาชิกได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วทำให้สมาชิกได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และเป็นประโยชน์

9. การบริหารจัดการที่ดี เครือข่ายมีการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสมกับการดำเนินงานของเครือข่ายทำให้เครือข่ายดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

10. ระบบการติดตามและประเมินงาน เครือข่ายมีระบบการติดตามและประเมินงานที่มีประสิทธิภาพ มีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายอย่างเพียงพอสามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกได้ทันเวลาและเหมาะสม

ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์ (2551) ได้นำเสนอแนวทางการบริการงานเครือข่ายไว้ว่า ต้องให้ความสำคัญใน 3 เรื่อง คือ

1. การจัดการให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิก
2. การจัดการให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก
3. การจัดการให้มีความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิก

มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย อิทธิพลของผู้นำ อุดมการณ์ของชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน เครือข่ายทางสังคมนับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคมปัจจุบันทั้งนี้เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้สังคม หรือคนในชุมชนต้องมีการปฏิสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลาและต้องมีการ

ติดต่อกันตลอดเวลา การทบทวนแนวคิดดังกล่าวนี้จะทำให้เข้าใจถึงกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย และแนวทาง รวมทั้งวิธีการส่งเสริมให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า “ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการจัดการขยะ กระตุ้นสมาชิกให้เกิดความสนใจร่วมกันในการจัดการขยะ ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในการจัดการขยะ และการประสานงานการติดต่อสื่อสารอำนวยความสะดวกให้แก่กัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการขยะ รวมทั้งมีการศึกษาดูงานกันระหว่างกลุ่ม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย สรุปความได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ หมายถึง เงื่อนไขที่ทำให้ประชาชนสนใจและเสียสละตนเองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยความเต็มใจ เพื่อให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2.1

สังเคราะห์ที่มาของตัวแปรในการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด	ที่มาของตัวแปร (นักวิชาการ)																			
	มณฑุมาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556)	สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (2550)	กรมควบคุมมลพิษ (2550)	กุหลาบ พงษ์เทพิน (2553)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552)	หฤทัย อปาปู (2554)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	ชวลี ประสมเพชร (2557)	ชุติมา สุทินกร (2554)	นัฐฐา ทองช่วย (2557)	รังสรรค์ โภมยา (2553)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2560)	พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2562	แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (พ.ศ. 2559 - 2564)	มณฑุมาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556)	ดิศกุล ถือกกล้า (2547)	Hersey and Blanchard (1977)	สนธยา พลศรี (2550)	ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์ (2551)	พระมหาสุชาติย์ อภากรโ (2547)
1. ประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. การมีจิตอาสา	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. เจตคติ	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. การสนับสนุนจากภาครัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-
5. ผู้นำชุมชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	-
6. เครือข่ายชุมชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓

2.4 บริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4.1 ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านวาริเกษม ตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากอำเภอหนองฮี ประมาณ 10 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ด ประมาณ 90 กิโลเมตร เป็น 1 ใน 4 ตำบลในเขตอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดกับท้องถิ่นใกล้เคียง 4 ส่วน คือ เขตเทศบาลตำบลหนองฮี องค์การบริหารส่วนตำบลเด่นราษฎร์ องค์การบริหารส่วนตำบลสาวแห และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหนองฮี อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลโพนทราย อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลสาวแห อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลเด่นราษฎร์ อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4.2 อาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง มีเนื้อที่ประมาณ 92.6 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 57,875 ไร่ มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ประกอบด้วย ทุ่งนา และป่าไม้ เป็นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำเสียวเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญ ลักษณะพื้นที่เป็นดินร่วนปนทรายเหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะฤดูฝนต้องอาศัยน้ำจากธรรมชาติ คือ น้ำฝน เท่านั้น

2.4.3 อาชีพ

2.4.3.1 อาชีพหลัก ทำนา

2.4.3.2 อาชีพเสริม หัตถกรรม

2.4.4 การเดินทาง

เดินทางจากจังหวัดถึงอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยสายปทุมรัตน์ - จตุรพักตรพิมาน ถึงตำบลคู่อิ่ง ระยะทาง 16 กิโลเมตร

2.4.5 พฤติกรรมการจัดการขยะตำบลคู่อิ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,867 ครัวเรือน เป็นพื้นที่ชุมชนที่กำลังมีการขยายตัว และมีประชากรเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี เป็นเหตุให้มีการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันมีปริมาณที่มากขึ้น ระบบการจัดการเก็บ การขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งชุมชนต่าง ๆ มีปริมาณวันละประมาณ 2 - 3 ตัน ประชาชนยังขาดความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่ถูกต้องที่สุดท้ายภารกิจต้องตกมาเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งงบประมาณในการจัดการขยะในแต่ละปีนั้นจะต้องใช้จำนวนมาก

ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้นำท้องถิ่นได้มีการตระหนักถึงและให้ความสนใจเป็นลำดับต้น ๆ แต่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการช่วยคลี่คลายขะจากครัวเรือน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้ (องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง, 2562)

2.4.6 เขตการปกครอง

ตำบลคู่อิ่ง ได้แยกจากตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2515 ประชาชนพูดภาษาไทยอีสาน นับถือศาสนาพุทธ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของกิ่งอำเภอนองสี ประกอบด้วย 17 หมู่บ้านเขตการปกครอง มีประชากรทั้งสิ้น 7,853 คน มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 6,816 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2

รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง ในองค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)
1	คู่อิ่ง	458
2	วาริเกษม	756
3	หนองแก้ว	338
4	ธาตุจอมศรี	338
5	สีสุก	542
6	หนองบัวแดง	338
7	หนองไสล	514
8	หนองจาน	624
9	โนนสะอาด	652
10	หนองแซง	462
11	ศรีเจริญ	263
12	ราษฎร์รังสี	465
13	หนองบัวทอง	143
14	หนองเป็ดเก่า	82
15	ธาตุพัฒนา	406
16	ไร่พัฒนา	85

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากรผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง (คน)
17	หนองแกเจริญสุข	350
	รวม	6,816

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง, โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง, 2562, ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง.

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จันทร์เพ็ญ มินคร (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน การจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ตำบลบางนางลี่ และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวไปข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลบางนางลี่ จำนวน 350 ชุด รวมทั้งใช้กลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะของตำบลบางนางลี่ ประชาชนชุมชนทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก ไม่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในกิจกรรมหรือโครงการ มีส่วนร่วมในการประชุมและทราบถึงปัญหาสาเหตุ มีส่วนร่วมการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีการคัดแยกประเภทมูลฝอยทำให้สามารถวางแผนในการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรมเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ ซึ่งดูได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการที่ทางตำบลบางนางลี่เป็นผู้กำหนด เช่น กิจกรรมโครงการจัดรถคัดแยกขยะออกให้บริการ กิจกรรมรณรงค์จัดทิ้งขยะให้เป็นที่ทาง หรือการคัดแยกขยะที่จัดทิ้งกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะด้วยวิธีต่าง ๆ กิจกรรม การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ด้านการคัดแยกขยะ คือ ประชาชนยังมีโอกาสในการเข้าไปร่วมขั้นตอนการค้นหาปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา การประชาสัมพันธ์ หรือชักชวนร่วมในโครงการรวมถึงการเข้าร่วมโครงการอาจกล่าวได้ว่าประชาชนยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการอย่างแท้จริง ส่วนการศึกษาปัญหาและอุปสรรค

ในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะจากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการปัญหาขยะยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจประชาชนไม่เล็งเห็นความสำคัญในการแยกขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือกำจัด ขยะมีปริมาณมากทำให้เสียเวลาแยกต่อการแยกขาดแนวทาง หรือขาดการส่งเสริมให้ความร่วมมือในการแยกขยะ การใช้ประโยชน์ที่เกิดมาจากขยะ ขาดงบประมาณและขาดการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการแยกขยะ ขาดการรณรงค์ และการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจ รวมไปถึงประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

ชุตินา ตู้นาราง (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ และนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในท้องถิ่นดังกล่าวให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยทำแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test, F - test, Welch - test และ Pearson's Correlation ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมจัดการมูลฝอยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ได้แก่ สถานภาพในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ / เดือน จำนวนปีที่อยู่อาศัย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอย ทศนคติ และความยินดีเข้าร่วมในการจัดการมูลฝอยชุมชน ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ได้แก่ แนวทางปรับปรุงระบบการจัดการมูลฝอยของเทศบาล แนวทางการส่งเสริมการคัดแยกมูลฝอยโดยการให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ

ชาติ ประสมเพชร (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 1 ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 399 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่พัฒนารูปแบบในระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการขยะ จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ได้แก่ ประชาชน จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.299 - 0.710 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.954 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Multiple

Regression และ t - test (Dependent Samples) ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย เจตคติและการมีส่วนร่วม 2) การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี พบปัจจัยที่จะนำมาแปลงเป็นกิจกรรมสำหรับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี โดยใช้การระดมความคิดเห็นของผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน มาสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนฉบับร่างแล้วนำเข้าสู่ที่ประชุมสัมมนาเพื่อร่วมกันวิพากษ์รูปแบบ โดยมีการดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops Conference) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการพัฒนา กิจกรรม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมการบริหารจัดการขยะ ซึ่งกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมศึกษาดูงาน กิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ และกิจกรรมส่งเสริมการบริหารจัดการขยะในชุมชน 3) การใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยก่อนทดลองและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นัฐฐา ทองช่วย (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 - 30 มีนาคม 2557 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้ที่แทนตัวของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 340 ครัวเรือน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences) โดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบระหว่างกลุ่มและการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In - Depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 คน ทำการวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาทั้งหมดร่วมกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณและรายงานผล โดยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Approach) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในระดับน้อย ร้อยละ 84.52 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 คือ เพศชายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทักษะที่ดีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สถานภาพสมรส และอาชีพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย คือ การขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาล และแหล่งหรือช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงกลุ่มประชาชนที่เป็นไปอย่างสะดวกยังไม่ีมากนัก ประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างแท้จริงว่า มีความสำคัญอย่างไรในการลดปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น แต่กลับทำให้เกิดความรู้ที่เน้นเรื่องการนำเอาขยะมูลฝอยไปเพิ่มรายได้เท่านั้น ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย คือ ควรมีการเผยแพร่ความรู้เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการแบบปากต่อปาก หรือการใช้บุคคลที่เป็นตัวแทนของภาครัฐ / ท้องถิ่นคอยสอดแทรกความรู้ในระหว่างที่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ประชาชนด้วยการจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมาย เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะมูลฝอยเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ระบบและวิธีคิดด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะมูลฝอย ควรส่งเสริมและสนับสนุนประชาสัมพันธ์ให้แต่ละชุมชนนำเอาหลักการแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) ซึ่งเป็นการทำให้ขยะภายในชุมชนเหลือปริมาณน้อยที่สุดไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ / เดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 303 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t - test และใช้สถิติ One - Way ANOVA หากพบว่า มีความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ / เดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สุกัญญา บัวลาด (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะ ต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 374 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ผลการวิจัย พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและอยู่ในระดับน้อย คือ การทิ้งขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ จำนวนสถานะ หรือบทบาทที่แสดงในชุมชน เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยตัวแปร ดังกล่าวสามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ได้ร้อยละ 33.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.377 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ได้แก่ ควรมีการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี สร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับผลกระทบของปัญหาขยะมูลฝอย ควรมีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกวด หรือให้รางวัลครัวเรือนที่สามารถจัดการขยะมูลฝอย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหคณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี การศึกษาจะเน้นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสิทธิ ในการเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 381 คน และเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน นอกจากนี้ จะใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมเสริมผลการวิจัยเชิงสำรวจข้อค้นพบจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง มีส่วนร่วมปานกลางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ดังกล่าวมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย แบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ร่วมในการดำเนินการ และร่วมในการติดตามประเมินผล ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอยอิทธิพลของผู้นำอุดมการณ์ของชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน

วีรกาล อุปนันท์ (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขย อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลโนนขย ยังไม่มีพื้นที่รองรับในการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ได้ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตัวเอง โดยการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่ง และยังมีภารกิจขยะกระจายไม่เป็นที่ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขย อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขย อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยวิเคราะห์จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย และร่วมลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยควรมุ่งเน้นการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด และดำเนินกิจกรรมด้านการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาครัฐส่วนกลาง โดยสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ต่อไป

ปนัดดา อยู่คง (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในเทศบาลตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 361 คน โดยทำการเก็บรวบรวมโดยการแจกแบบสอบถามข้อมูลมาใช้ประมวลผลการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติในการวิจัยเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา / อนุปริญญา อาชีพรับจ้างทั่วไป และระยะเวลาอาศัยอยู่ในเทศบาล ระหว่าง 21 - 30 ปี การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล โดยรวมมีส่วนร่วมในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นลำดับที่ 1 คือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.07 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นลำดับที่ 2 คือ มีค่าเฉลี่ย 4.06 ต่อมาลำดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 สุดท้ายลำดับที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

พิศิพร ทศนา (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ลักษณะงานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้การทดสอบ (t - test) ค่าสถิติทดสอบ (F - test) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหา รองลงมา ตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน และในส่วนจากรายข้อในแต่ละด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก จำแนกคุณลักษณะของประชากร พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาในการอยู่อาศัย

อยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก แตกต่างกันส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก สามารถสรุปได้ว่า เทศบาลนครพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็ตั้งแต่ กระบวนการรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหา ร่วมวางแผนและตัดสินใจ ร่วมทำกิจกรรม โครงการ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ควรมีการนำผลการวิจัยเสนอต่อองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวเห็นถึงความสำคัญในการเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อที่จะพัฒนาให้ประชาชนและหน่วยงานราชการในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ควรมิ การวิจัยถึงกระบวนการของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า กระบวนการแต่ละกระบวนการมีความ สำคัญอย่างไร เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทุกขั้นตอนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

ทิวา ประสุวรรณ (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและชุมชนในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัด ระยอง 2) สร้างรูปแบบที่เหมาะสมของการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยองและ 3) ประเมินรูปแบบการจัดการขยะ แบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผลการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ 3 ขั้นตอน คือ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 350 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้น นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านแลงได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลัก จัดทำโครงการนาร่อง จำนวน 6 โครงการ และนำโครงการนาร่องไปทดลองใช้ 3) ประเมินรูปแบบ การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โดยการอภิปรายกลุ่มแบบเจาะจงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสมาชิก

ภาคีเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย มีดังนี้

- 1) การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ตำบลบ้านแลง พบว่า จำนวนขยะมูลฝอยมีปริมาณมาก เนื่องจากความหนาแน่นของประชาชนในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แหล่งกำเนิดขยะที่มีปริมาณมากที่สุดมาจากครัวเรือน โรงงาน และบริษัทห้างร้าน ผลกระทบ คือ กลิ่นเหม็นที่มีสาเหตุมาจากขยะดังกล่าว ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงมีความต้องการให้มีการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โดยบูรณาการระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง ชุมชน นักวิชาการ หน่วยราชการ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- 2) การสร้างรูปแบบการจัดการขยะแบบส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า รูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ตำบลบ้านแลง ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานเอกชน และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาขยะในพื้นที่รูปแบบดังกล่าวเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการคิดสร้างสรรค์โครงการและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

มะลิวัลย์ สีหะวงษ์ (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จำนวน 309 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า t - test, F - test และ (One Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น รายได้ และระยะเวลาที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน

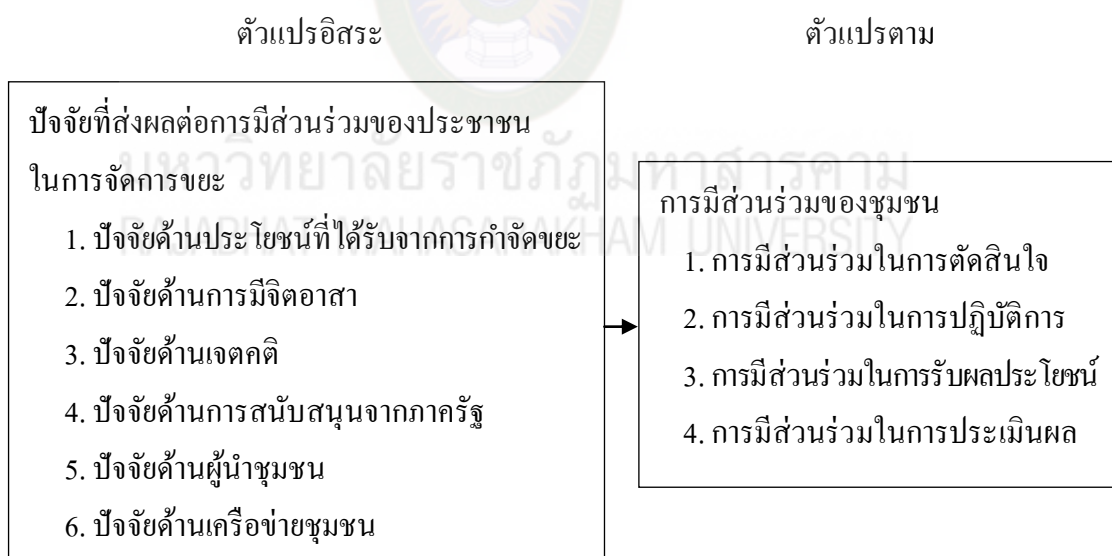
นิลบล นาสมศรี (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 2) ระดับความสำเร็จการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 4) ข้อเสนอแนะการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จำนวน 390 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .01 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง จำนวน 4 ปัจจัย เรียงลำดับจากค่าความสัมพันธ์มากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาหารือ ปัจจัยด้านการวางแผนร่วมกัน และปัจจัยด้านการร่วมปฏิบัติ ข้อเสนอแนะการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ หรือจัดอบรมเรื่อง การจัดการขยะให้มากกว่านี้ เจ้าหน้าที่เทศบาล ควรปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบตอนขนส่งขยะเพื่อไม่ให้ทิ้งเกลี่ยนกลาด หรือร่วงลงพื้นระหว่างขนส่งควรเพิ่มรถเก็บขยะ

สุริยะ หาญพิชัย (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำานารายณ์ 2) ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี วิธีการวิจัย คือ 1) ใช้แบบสอบถามกับประชาชน

ของเทศบาลตำบลถ้ำนารายณ์ จำนวน 380 คน และ 2) ใช้แบบสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน ผลการวิจัย พบว่า การจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับการจัดการขยะในครัวเรือน โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลถ้ำนารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี มีส่วนประกอบ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการต่างมากำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ และได้้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนของ (Cohen and Uphoff, 1980) มาปรับปรุงเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) มุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้วางขั้นตอนการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. พื้นที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6,816 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (Yamane, 1973, p. 727) และสุ่มสัดส่วน ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3 - 1)$$

กำหนดให้ N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด (378)

n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดให้ไม่เกิน .05 แทนค่าในสูตรได้

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{6,816}{1 + 6,816[0.5]^2} \\
 &= \frac{6,816}{1 + 6,816[0.0025]} \\
 &= \frac{6,816}{1 + 17.04} \\
 &= \frac{6,816}{18.04} \\
 &= 377.82 \\
 &= 378 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

กำหนดขนาดตัวอย่าง ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 377.82 จึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 378 คน

3.1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัย กำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 3.1

รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	คู่อิ่ง	458	25
2	วาริเกษม	756	42
3	หนองเหี้ยว	338	19
4	ธาตุจอมศรี	338	19
5	สี่สุก	542	30
6	หนองบัวแดง	338	19
7	หนองไสล	514	29
8	หนองจาน	624	35
9	โนนสะอาด	652	36
10	หนองแซง	462	26
11	ศรีเจริญ	263	15

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
12	ราษฎร์รังสี	465	26
13	หนองบัวทอง	143	8
14	หนองเป็ดเก่า	82	5
15	ธาตุพัฒนา	406	23
16	ไร่พัฒนา	85	5
17	หนองแกเจริญสุข	350	16
	รวม	6,816	378

หมายเหตุ. ปรับปรุงจากรายชื่อหมู่บ้านและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย, โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูอิง, 2562, ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลคูอิง.

3.1.3.1 ผู้วิจัย สุ่มตัวอย่างตามกลุ่มประชากรโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลากใส่ชื่อหมู่บ้านตามจำนวนประชากรทั้งหมด จากนั้นทำการจับสลากกลุ่มตัวอย่างให้ได้ตามจำนวนที่คำนวณตามสัดส่วน จำนวน 378 คน โดยฉลากที่จับขึ้นมาแล้วจะใส่กลับลงที่เดิม เพื่อความมีโอกาสความเท่าเทียมกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires)

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูอิง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูอิง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 4 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขและเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3.2.3 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การหาคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.3.1 แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบของแบบสอบถาม และการใช้ภาษาเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.2.3.2 นำแบบสอบถามเพื่อหาค่าไอโอซี (IOC ; Index of Item Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, น. 219 - 233)

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

1) แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC หากการประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ได้แก่

1.1) ดร.สนุก สิงมาตร วุฒิกการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

1.2) ดร.สุวิมล สมไชย วุฒิกการศึกษา ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา

1.3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ วุฒิกการศึกษา ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาประชากรศึกษา ตำแหน่งคณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านวัดผลและประเมินผล

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป และผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและเสนอกณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการชุมชนในจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธี Item - Total Correlation แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค Cronbach) งานวิจัยนี้ มีค่าความเชื่อมั่น .89

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขอนหนังสือรับรอง และแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม

3.3.2 ผู้วิจัย เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านผู้นำชุมชน โดยผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอน และวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.3 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 378 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้นำแบบสอบถามส่งถึงผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง และส่งกลับคืนถึงผู้วิจัย

3.3.4 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้วนำมาดำเนินการกรอกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประมวลผล ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้น จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ปรากฏว่าสมบูรณ์ และถูกต้องทุกฉบับ

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3.4.4 กำหนดการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูگی้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551, น. 186)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัย ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis)

3.5.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัย วิเคราะห์เนื้อหา และจัดกลุ่ม (Grouping) ที่มีความหมายเดียวกัน ลักษณะเดียวกัน สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอภิปรายเชิงพรรณนาความ (Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนงฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบ การอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที
X_1	แทน	ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ
X_2	แทน	ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา
X_3	แทน	ปัจจัยด้านเจตคติ
X_4	แทน	ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ
X_5	แทน	ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน
X_6	แทน	ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน
Y	แทน	การมีส่วนร่วมของประชาชน

- $\hat{Y}$ แทน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
- $\hat{Z}$ แทน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
- * แทน ระดับนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	204	54
1.2 หญิง	174	46
รวม	378	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	80	21.2
2.2 25 ปี - 35 ปี	71	18.8
2.3 36 ปี - 45 ปี	91	24.1
2.3 46 ปี - 55 ปี	83	22.0
2.4 56 ปี ขึ้นไป	53	14.0
รวม	378	100.00
3. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่		
3.1 คู่อิ่ง	25	6.6
3.2 วารีเกษม	42	11.1
3.3 หนองแก้ว	19	5.0
3.4 ธาตุมศรี	19	5.0

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.5 สีสุก	30	7.9
3.6 หนองบัวแดง	19	5.0
3. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่		
3.7 หนองไสล	29	7.7
3.8 หนองจาน	35	9.3
3.9 โนนสะอาด	36	9.5
3.10 หนองแซง	26	6.9
3.11 ศรีเจริญ	15	4.0
3.12 ราษฎร์รังสี	26	6.9
3.13 หนองบัวทอง	8	2.1
3.14 หนองเป็ดเก่า	5	1.3
3.15 ชาติพัฒนา	23	6.1
3.16 ไร่พัฒนา	5	1.3
3.17 หนองแกเจริญสุข	16	4.2
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 378 คน จำแนกได้ดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมา เป็นหญิง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 46

จำแนกตามอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 36 ปี - 45 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมา อายุ 36 ปี - 55 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 อายุ 25 ปี - 35 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และอายุ 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

ด้านหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านวาริเกษม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละร้อยละ 11.1 รองลงมา บ้านโนนสะอาด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 บ้านหนองจาน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 บ้านสีสุก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 บ้านหนองไสล จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 บ้านหนองแซง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 บ้านราษฎร์รังสี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 บ้านคูกึ่ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 บ้านธาตุพัฒนา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 บ้านหนองแห้ว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5 บ้านธาตุจอมศรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5 บ้านหนองบัวแดง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5 บ้านหนองแกเจริญสุข จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 บ้านศรีเจริญ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4 บ้านหนองบัวทอง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 บ้านหนองเป็ดเก่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 บ้านไร่พัฒนา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย	อันดับที่
1. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ	3.58	0.79	มาก	1
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา	3.41	0.84	มาก	5
3. ปัจจัยด้านเจตคติ	3.53	0.72	มาก	2
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	3.48	0.73	มาก	4
5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	3.50	0.58	มาก	3
6. ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน	3.34	0.82	ปานกลาง	6
รวม	3.47	0.64	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.79) ปัจจัยด้านเจตคติ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.72) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.58) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.73) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.84) ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อ

2.2.1 ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านนำขยะบางชนิดกลับมาใช้อีกครั้ง	3.52	0.45	มาก
2. ท่านได้สร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ	3.61	0.67	มาก
3. ท่านคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย	3.56	0.78	มาก
4. ท่านแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้ง	3.79	0.98	มาก
5. ท่านเป็นตัวอย่างในการจัดการขยะ	3.48	0.85	มาก
6. ท่านนำขยะพลาสติกไปบริจาค	3.51	0.65	มาก
รวม	3.58	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูก้อ อำเภอนงฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.79$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้ง ($\bar{X} = 3.79, S.D. = 0.98$) รองลงมา ท่านได้สร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ ($\bar{X} = 3.61, S.D. = 0.67$) ท่านคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.78$) ท่านนำขยะบางชนิดกลับมาใช้อีกครั้ง ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.45$) ท่านนำขยะพลาสติกไปบริจาค ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.65$) ท่านเป็นตัวอย่างในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.82$) ตามลำดับ

2.2.2 ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูก้อ อำเภอนงฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะ ด้วยความเต็มใจ	3.49	0.84	มาก
2. ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะและถ่ายทอดความรู้ แก่บุคคลอื่น	3.19	0.81	มาก
3. ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะ	3.24	0.98	มาก
4. ท่านรู้จักปกป้องหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและรักษา สิ่งแวดล้อม	3.49	0.83	มาก
5. ท่านทำความสะอาดในบริเวณชุมชน	3.50	0.92	มาก
6. ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	3.53	0.94	มาก
รวม	3.41	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.84$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.94$) ท่านทำความสะอาดในบริเวณชุมชน ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.92$) ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.49, S.D. = 0.84$) ท่านรู้จักปกป้องหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีเขียว ($\bar{X} = 3.49, S.D. = 0.83$) ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.24, S.D. = 0.98$) ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะและถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.19, S.D. = 0.81$) ตามลำดับ

2.2.3 ปัจจัยด้านเจตคติ

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านเจตคติ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านคิดว่าปัญหาขยะควรได้รับการแก้ไข	3.42	0.73	มาก
2. ท่านมองความเห็นคุณค่าและจำเป็นต่อการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะ	3.63	0.83	มาก
3. ท่านทำความสะอาดบริเวณอาณาเขตบ้านเรือนของตนเอง เป็นประจำ	3.52	0.81	มาก
4. ท่านมีความรู้สึกรักอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการจัดการขยะ	3.64	0.96	มาก
5. ท่านเชื่อว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะจะทำให้ สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น	3.59	0.93	มาก
6. ท่านมีความตั้งใจที่จะทำให้ชุมชน เป็นชุมชนที่ปลอดจากขยะ	3.87	0.99	มาก
รวม	3.53	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านเจตคติ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.72) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านมีความตั้งใจที่จะทำให้ชุมชน เป็นชุมชนที่ปลอดจากขยะ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.99) รองลงมา ท่านมีความรู้สึกอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.96) ท่านมองความเห็นคุณค่าและจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.83) ท่านเชื่อว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะจะทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.93) ท่านทำความสะอาดบริเวณอาณาเขตบ้านเรือนของตนเองเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.81) ท่านคิดว่าปัญหาขยะควรได้รับการแก้ไข ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

2.2.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางจัดการขยะ	3.51	0.86	มาก
2. หน่วยงานภาครัฐมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะอย่างชัดเจน	3.32	0.99	ปานกลาง
3. หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามแผนการจัดการขยะที่วางไว้	3.41	0.90	มาก
4. หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะ	3.13	0.83	ปานกลาง
5. หน่วยงานภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านขยะแก่ประชาชน	3.19	0.75	ปานกลาง
6. หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	4.31	0.89	มาก
รวม	3.48	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูอิง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.73$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.89$) หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.86$) หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามแผนการจัดการขยะที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.90$) หน่วยงานภาครัฐมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.99$) หน่วยงานภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านขยะแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.19, S.D. = 0.75$) หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.13, S.D. = 0.83$) ตามลำดับ

2.2.5 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูอิง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้นำชุมชนรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	3.87	0.45	มาก
2. ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้สมาชิกเรียนรู้ด้านจัดการขยะและแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น	3.30	0.28	ปานกลาง
3. ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการจัดการขยะในชุมชน	3.67	0.41	มาก
4. ผู้นำชุมชนกำหนดเป้าหมายในการจัดการขยะอย่างชัดเจน	3.59	0.63	มาก
5. ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการประสานงานของสมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ ด้านการจัดการขยะ	3.44	0.59	มาก
6. ผู้นำชุมชนมีเสถียรภาพ เพื่อส่วนรวมในการจัดการขยะ	3.58	0.94	มาก
รวม	3.50	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.58$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ผู้นำชุมชนรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.87, S.D. = 0.45$) รองลงมาผู้นำชุมชนให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการจัดการขยะในชุมชน ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.41$) ผู้นำชุมชนกำหนดเป้าหมายในการจัดการขยะอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.63$) ผู้นำชุมชนมีเสถียรภาพเพื่อส่วนรวมในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.94$) ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการประสานงานของสมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ ด้านการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.44, S.D. = 0.59$) ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้สมาชิกเรียนรู้ด้านจัดการขยะ และแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.30, S.D. = 0.28$) ตามลำดับ

2.2.6 ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการจัดการขยะ	3.48	0.75	มาก
2. เครือข่ายมีการกระตุ้นสมาชิกให้เกิดความสนใจร่วมกันในการจัดการขยะ	3.65	0.88	มาก
3. เครือข่ายมีการอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์ในการจัดการขยะแก่กัน	3.34	0.94	ปานกลาง
4. เครือข่ายชุมชนติดต่อสื่อสารด้านการจัดการขยะเป็นประจำ	3.44	0.81	มาก
5. เครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน	3.10	0.90	ปานกลาง
6. เครือข่ายมีการศึกษาดูงานกันระหว่างกลุ่ม	3.02	0.97	ปานกลาง
รวม	3.34	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 0.82$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เครือข่ายมีการกระตุ้นสมาชิกให้เกิดความสนใจร่วมกันในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.88$) รองลงมาเครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.75$) เครือข่ายชุมชนติดต่อสื่อสารด้านการจัดการขยะเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.44, S.D. = 0.81$) เครือข่ายมีการอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์ในการจัดการขยะแก่กัน ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 0.94$) เครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ($\bar{X} = 3.10, S.D. = 0.90$) เครือข่ายมีการศึกษาดูงานกันระหว่างกลุ่ม ($\bar{X} = 3.02, S.D. = 0.97$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับที่
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.26	0.80	ปานกลาง	4
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.65	0.78	มาก	1
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.37	0.79	ปานกลาง	3
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.64	0.66	มาก	2
รวม	3.48	0.52	มาก	-

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.52$) เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.78$)

รองลงมา การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.64, S.D. = 0.66$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.97$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.26, S.D. = 0.80$) ตามลำดับ

3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลูกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

3.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลูกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายข้อ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหาด้านขยะของชุมชน	3.10	0.90	ปานกลาง
2. ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของชุมชน	3.24	0.87	ปานกลาง
3. ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาขยะร่วมกันกับ อบต.	3.50	0.82	มาก
4. ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการจัดการขยะในชุมชน	3.53	0.94	มาก
5. ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญด้านประเด็นปัญหาขยะ	3.04	0.93	ปานกลาง
รวม	3.26	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลูกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26, S.D. = 0.80$) เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการจัดการขยะในชุมชน ($\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.94$) รองลงมาท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาขยะร่วมกันกับ อบต. ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.82$) ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของชุมชน ($\bar{X} = 3.24, S.D. = 0.87$) ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหาด้านขยะของชุมชน ($\bar{X} = 3.10, S.D. = 0.90$) ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญด้านประเด็นปัญหาขยะ ($\bar{X} = 3.04, S.D. = 0.93$) ตามลำดับ

3.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.11

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกเป็นรายข้อ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการจัดการขยะ	3.63	0.73	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ	3.52	0.81	มาก
3. ท่านได้สนับสนุนการดำเนินงานตาม โครงการจัดการขยะ	3.64	0.96	มาก
4. ท่านเคยได้ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ	3.59	0.83	มาก
5. ท่านสนับสนุนให้มีการจัดประชุมวางแผนงานในการจัดการขยะ	3.87	0.99	มาก
รวม	3.65	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.78) เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านสนับสนุนให้มีการจัดประชุมวางแผนงานในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.99) ท่านได้สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.96) ท่านให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.73) ท่านเคยได้ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.83) ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

3.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ตารางที่ 4.12

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านได้รับความสะดวก สบาย จากการดำเนินงานโครงการจัดการขยะ	3.51	0.76	มาก
2. ท่านเคยเข้าอบรมให้ความรู้ด้านการคัดแยกขยะจาก อบต.	3.32	0.89	ปานกลาง
3. ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการจัดการขยะในชุมชน	3.59	0.95	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้จากการฝึกอบรมตามให้ความรู้ด้านขยะ	3.23	0.93	ปานกลาง
5. ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน	3.20	0.89	ปานกลาง
รวม	3.37	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.79$) เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการจัดการขยะในชุมชน ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.95$) ท่านได้รับความสะดวก สบาย จากการดำเนินงานโครงการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.76$) ท่านเคยเข้าอบรมให้ความรู้ด้านการคัดแยกขยะจาก อบต. ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.89$) ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้จากการฝึกอบรมตามให้ความรู้ด้านขยะ ($\bar{X} = 3.23, S.D. = 0.93$) ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน ($\bar{X} = 3.20, S.D. = 0.89$) ตามลำดับ

3.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 4.13

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูค้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาการจัดการขยะ	4.10	0.80	มาก
2. ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การโครงการจัดการขยะ	3.91	0.94	ปานกลาง
3. ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานต่อ อบต.	3.13	0.64	มาก
4. ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานโครงการจัดการขยะชุมชน	3.68	0.99	ปานกลาง
5. ท่านได้เคยประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา	3.50	0.78	ปานกลาง
รวม	3.64	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ห้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูค้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.66) เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาการจัดการขยะ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.80) ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลโครงการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.94) ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานโครงการจัดการขยะชุมชน ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.99) ท่านได้เคยประเมินผลโครงการพัฒนาของอบต. ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.78) ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานต่อ อบต. ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยจำนวน 7 ตัว และนำมาวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด จากตัวแปรอิสระ 6 ตัว นำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ด้วยวิธีเป็นการหารระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูงไปด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามหรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะต่ำและถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งจะสูง ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า (Correlation Coefficient (r)) มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (คุชฎี อาชววัฒน์, 2553, น. 2) ดังนี้

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.001 - 0.500 มีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.501 - 0.700 มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.701 ขึ้นไป มีระดับความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ควรมีค่าไม่เกิน 0.80 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด (Multicollinearity) ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกัน

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกันจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ X_1
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_2

3. ปัจจัยด้านเจตคติ X_3
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ X_4
5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน X_5
6. ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน X_6

ตารางที่ 4.14

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
X_1	1	-	-	-	-	-
X_2	.360**	1	-	-	-	-
X_3	.691**	.411**	1	-	-	-
X_4	.564**	.424**	.625**	1	-	-
X_5	.399**	.152**	.412**	.394**	1	-
X_6	.341**	.327**	.325**	.282**	.373**	1

หมายเหตุ. ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .152 - .691 ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหา มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) เมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

4.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงมีลักษณะที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์หาผลหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระหลายๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยมีข้อสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามมารวมกันได้ (Additivity) กล่าวคือตัวแปรอิสระ แต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบดูว่าตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ (Multicollinearity) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions) ตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 กำหนดตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15

ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ตัวแปร	รายละเอียด	รหัส	รหัสข้อมูล
ตัวแปรตาม			
y	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
ตัวแปรอิสระ			
X ₁	ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X ₂	ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X ₃	ปัจจัยด้านเจตคติ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X ₄	ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X ₅	ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X ₆	ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค

4.2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

(Multiple Linear Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด Y กับตัวแปรอิสระจำนวน 6 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ X_1 2) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_2 3) ปัจจัยด้านเจตคติ X_3 4) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ X_4 5) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน X_5 6) ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน X_6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y)

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
1. a ค่าคงที่	.542	.090	-	6.024	.00**
1.1 ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ X_1	-.017	.035	-.025	-.475	.64
1.2 ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_2	.113	.017	.181	6.477	.00**
1.3 ปัจจัยด้านเจตคติ X_3	.307	.041	.426	7.528	.00**
1.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ X_4	.229	.023	.319	9.886	.00**
1.5 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน X_5	.127	.025	.141	5.017	.00**
1.6 ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน X_6	.086	.017	.135	4.949	.00**

$$R = .887 \quad R^2 = .786$$

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) เท่ากับ 0.887 ($R = .887$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) ในระดับสูง

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 6 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) เท่ากับ .786 ($R^2 = .786$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) ได้ร้อยละ 78.60

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านเจตคติ (X_3 Beta = .426)

3.2 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X_4 Beta = .319)

3.3 ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา (X_2 Beta = .181)

3.4 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน (X_5 Beta = .141)

3.5 ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน (X_6 Beta = .135)

3.6 ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ (X_1 Beta = -0.025)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .542 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $Y = .542 + .307(X_3) + .229(X_4) + .113(X_2) + .127(X_5) + .086(X_6)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $Z = .426(Z_3) + .319(Z_4) + .181(Z_2) + .141(Z_5) + .135(Z_6)$

เมื่อ Y และ Z = ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.17

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด	ความถี่
1. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ	
1.1 ควรคัดแยกขยะในครัวเรือน เพื่อนำไปจำหน่าย	21
1.2 ควรนำขยะมาสร้างนวัตกรรม เช่น การทำปุ๋ยหมัก	10
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา	
2.1 ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมทำความสะอาดจิตอาสาตามนโยบายของรัฐ	25
2.2 ประชาชนควรร่วมกันรักษาความสะอาดในแหล่งน้ำ ป่าชุมชน ดอนปู่ตา	13
3. ปัจจัยด้านเจตคติ	
3.1 ควรมีให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน	26
3.2 ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าและรักท้องถิ่นของตนเอง	24
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	
4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนถึงขยะให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ	27
4.2 จัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	12
5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	
5.1 ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือน	34
5.2 ควรกระตุ้นให้ประชาชนรักษาความสะอาดบริเวณบ้านเรือนตนเอง	20
6. ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน	
6.1 ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ไปศึกษาดูงานการจัดการขยะในชุมชน	15
6.2 ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เรื่องจัดการขยะกับเครือข่ายชุมชนอื่น ๆ	13

จากตารางที่ 4.17 สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ ควรคัดแยกขยะในครัวเรือน เพื่อนำไปจำหน่าย ควรนำขยะมาสร้างนวัตกรรม เช่น การทำปุ๋ยหมัก
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมทำความสะอาดจิตอาสาตามนโยบายของรัฐ ประชาชนควรร่วมกันรักษาความสะอาดในแหล่งน้ำ ป่าชุมชน ดอนปู่ตา
3. ปัจจัยด้านเจตคติ ควรมีให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าและรักท้องถิ่นของตนเอง
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนถึงขยะให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ จัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือน ควรกระตุ้นให้ประชาชนรักษาความสะอาดบริเวณบ้านเรือนตนเอง
6. ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้านไปศึกษาดูงานการจัดการขยะในชุมชน ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เรื่องจัดการขยะกับเครือข่ายชุมชนอื่น ๆ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัย ได้ทำการ สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ ไว้ต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังนี้

5.1.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.52) เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.66) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.97) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

5.1.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .152 - .691

5.1.2.2 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 6 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) เท่ากับ .786 ($R^2 = .786$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) ได้ร้อยละ 78.60

5.1.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด (Y) อย่างมีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านเจตคติ (X_3 Beta = .426)
- 2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X_4 Beta = .319)
- 3) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา (X_2 Beta = .181)
- 4) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน (X_5 Beta = .141)
- 5) ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน (X_6 Beta = .135)
- 6) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ (X_1 Beta = -0.025)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .542 ทราบค่าน้ำหนักความสําคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสําคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $Y = .542 + .301(X_3) + .229(X_4) + .113(X_2) + .127(X_5) + .086(X_6)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $Z = .426(Z_3) + .319(Z_4) + .181(Z_2) + .141(Z_5) + .135(Z_6)$

เมื่อ Y และ Z = ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด

5.1.2.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับความถี่ตามประเด็นหัวข้อและอภิปรายผลเชิงพรรณนาความ ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ ควรคัดแยกขยะในครัวเรือนเพื่อนำไปจำหน่าย ควรนำขยะมาสร้างนวัตกรรม เช่น การทำปุ๋ยหมัก
- 2) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมทำความสะอาดจิตอาสาตามนโยบายของรัฐ ประชาชนควรร่วมกันรักษาความสะอาดในแหล่งน้ำ ป่าชุมชน ดอนปู่ตา
- 3) ปัจจัยด้านเจตคติ ควรมีให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่า และรักท้องถิ่นของตนเอง

- 4) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุนถึงขั้นให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ จัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือน ควรกระตุ้นให้ประชาชนรักษาความสะอาดบริเวณบ้านเรือนตนเอง
- 6) ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้านไปศึกษาดูงานการจัดการขยะในชุมชน ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เรื่องจัดการขยะกับเครือข่ายชุมชนอื่น ๆ

5.2 อภิปรายผล

อภิปรายผลตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของ องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง มีนโยบายในการให้ความสำคัญต่อการจัดการปัญหาขยะในชุมชน โดยมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะและยังจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่ต้นทางในครัวเรือนของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกัญญา บัวลาด (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ สีหะวงษ์ (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา อยู่คง (2558) ได้ทำการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล โดยรวมมีส่วนร่วมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยะ หาญพิชัย (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน

ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน และปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน

1. ปัจจัยด้านเจตคติ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาขยะเป็นเรื่องใกล้ตัว ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูล การประชาสัมพันธ์จากช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ของภาครัฐ จึงเห็นความสำคัญในด้านการรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลี ประสมเพชร (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี คือ ปัจจัยด้านเจตคติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา ตู้นาราง (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและทัศนคติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐฐา ทองช่วย (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ทัศนคติที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

2. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง มีนโยบายที่ให้ความสำคัญในการจัดการด้านขยะ บริการรถเก็บขยะ และมีบุคลากรในการบริการจัดเก็บขยะ และจัดอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชน อีกทั้งส่วนราชการต่าง ๆ ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าแทนพลาสติกเพื่อลดโลกร้อน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาพาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2559 - 2564) กำหนดแผนงาน มาตรการ มาตรฐาน หลักวิชาการในการจัดการสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย 2) ออกประกาศ กฎเกณฑ์ หรือหลักเกณฑ์วิชาการ หรือเกณฑ์การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย 3) สนับสนุนคำปรึกษาและเอกสารทางวิชาการ หรือคู่มือการดำเนินการให้แก่จังหวัดในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย 4) จัดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน และประชาชนในการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในโรงเรียน สถาบันการศึกษา องค์การเอกชน ชุมชน ผ่านทางเครือข่ายที่มีอยู่ ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) 5) สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย 6) สนับสนุนการเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด / เลิกการใช้ถุงพลาสติก และกล่อง โฟม รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคบริการ

3. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล คูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมด้านจิตอาสาต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดถนน ล้างคลอง ที่สาธารณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความสะอาดในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน และยังเป็นไปตามแนวนโยบายจิตอาสาของส่วนราชการต่าง ๆ สอดคล้องกับเหตุทย์ อาจปฐ (2554, น. 37) กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นความตระหนักรู้ของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมต้องการเข้าไปแก้ไข โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบสำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหานั้นได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกับคนในสังคมนั้น

4. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ และกระตุ้นให้ทุกคนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาพร้อมทั้งเป็นผู้ประสานงานในเชิงพื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงานต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มหคุณากรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อิทธิพลของผู้นำและอุดมการณ์ของชุมชน

5. ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนจะทำให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการดำเนิน โครงการแก้ไขปัญหaxyะในชุมชนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ มีเจตคติที่ด้ร่วมกันรักษาความสะอาดในชุมชนสอดคล้องกับ สนชยา พลศรี (2550, น. 264 - 265) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของเครือข่ายต้องมีแกนนำและสมาชิกที่เข้มแข็งสามารถดำเนินงานและขยายกิจการของเครือข่ายได้ และมีประสิทธิภาพ แลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของเครือข่ายที่อาจจะเกิดจากสมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิก เครือข่ายมีช่องทางให้สมาชิกได้มีเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกทำให้สมาชิกได้รับความรู้และประสบการณ์ตลอดเวลาทำให้เครือข่ายสามารถดำเนินกิจกรรมได้เรียนรู้ และนวัตกรรม ทั้งที่เป็นความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ได้มีระบบการติดตามและประเมินงานที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มหคุณากรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม คือ ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู้อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1.1 ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

5.3.1.2 ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม

5.3.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุน โครงการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง

5.3.1.4 สถาบันครอบครัว สถานศึกษา ต้องปลูกจิตสำนึก และสร้างการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้เยาวชน

5.3.1.5 ผู้นำชุมชนควรกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการจัดการขยะ

5.3.1.6 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนไปศึกษาดูงานในกลุ่มอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษารูปแบบในการจัดการขยะในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2550). *เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2544). *มหกรรมเทคโนโลยีและการจัดการขยะมูลฝอย*. กรุงเทพฯ : สืบค้นจาก <http://www.enviroet.i.th/evdb/info/waste>.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2550). *สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). *คู่มือประชาชน เพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ : อีซี.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). *สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2551*. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). *แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564). กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : แอคทีฟพรีนซ์ จำกัด.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2535). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2554). *การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติพงษ์ แดงเสริมศิริ. (2552). *จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะระดับเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอร์น.
- กุลลาบ พงษ์เทพิน. (2553). *การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์. (2537). *วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์. (2542). *การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา*. สืบค้นจาก <http://www.northphci.org/doc/net.doc>.

- ขนิษฐา กาญจนรงมณีนนท์. (2551). *เครือข่ายเพื่อการพัฒนา*. สืบค้นจาก <http://cddweb.cdd.go.yn/cmu/cmu/network01.htm>.
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน*.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : แคนเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ชาติ ประสมเพชร. (2557). *รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชุติมา ศุ์นาราง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่สี่ เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ดิลก ถือกกล้า. (2547). *แนวคิดโดยสรุปของภาวะผู้นำแบบ Managerial Grid*. *วารสารคน*, 25(1), 83 - 88.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2550). *วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี*. สถาบันพระปก กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- ทิวา ประสุวรรณ. (2559). *การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง*. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 45 - 60.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ประชาคม ประชาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : คลังน่านาวิทยา.
- ธีระศักดิ์ โขมคุณวุฒิ. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณี ตัวอย่าง*.
กรุงเทพฯ : 598 Print.
- นัฐฐา ทองช่วย. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิลบล นาสมศรี. (2560). *ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา อยู่คง. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประสิทธิ์ สีนธอุทัย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร. (2547). *เครือข่าย ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรี สีโรต. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิศิพร ทศนา. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- เพราพรรณ เปลี่ยนภู. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ภูสิทธิ ชันติกุล. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- มะลิวัลย์ สีหะวงษ์. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์.
- มัลลิกา ดันสอน. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เบอร์เน็ต จำกัด.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2553). *จิตวิทยา : พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 16 เมษายน 2562). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562*. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก : 151.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัชระ รักบุตร. (2552). *แนวทางการแก้ไขขยะมูลฝอยของชุมชน : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2546). *การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร. ประกอบการบรรยายในการ สัมมนา นายจ้างและลูกจ้างภาครัฐวิสาหกิจ : กองรัฐวิสาหกิจ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงาน.
- วีรกาล อุปันนท์. (2556). *การศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ศรินทร์ทิพย์ กริมเจียว. (2550). *การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง “น้ำ ไฟ และดวงดาว” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศักดิ์สิทธิ์ เข้มศรี. (2543). *การมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สนธยา พลศรี. (2550). *เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมชาย ปัญญากาญจน์. (2544). *ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ในการคัดแยกมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
- ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมไทย วงษ์เจริญ. (2551). *คู่มือคัดแยกขยะประจำบ้าน*. กรุงเทพฯ : พงษ์พาณิชย์ กรุ๊ป.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). *ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่*. *วารสารสีมาจารย์*, 13(27), 15 - 16.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2550). *เล่ม 23 โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2534). *รายงานคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่ง ทะเลตะวันออก พ.ศ. 2530 - 2533*. กรุงเทพฯ : ฝ่ายคุณภาพน้ำ กองมาตรฐาน คุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2540). *รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.
- สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น. (2560). *ประโยชน์ของขยะรีไซเคิล*. ขอนแก่น : สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1.
- สุกัญญา บัวลาด. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุกาญจน์ รัตนเลิศสุธรรม. (2550). *หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- สุดาวรรณ มีบัว. (2547). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุทัน ทวางส์มา. (2544). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหามลพิษของหมู่บ้านแม่ต้า ตำบลเสริมซ้าย อำเภอสว่าง จังหวัดลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทัน ทวางส์มา. (2544). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหามลพิษของหมู่บ้านแม่ต้า ตำบลเสริมซ้าย อำเภอสว่าง จังหวัดลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยะ หาญพิชัย. (2561). *การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำน้ำรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หฤทัย อาจปรุ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง. (2562). *รายงานข้อมูลการจัดการขยะชุมชน*. ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง.
- อรทัย ก๊กผล. (2546). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ ปริญญาโทสำหรับนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกรินทร์ กลิ่นหอม. (2553). *การศึกษาความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทน์จ้าว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York : Richard, D. Irwin Inc.
- Freeman, H.E. (1975). *The present status of evaluation research*. In M. Guttentag, and S. Saars, eds. *Evaluation studies review annual, Volume 2*. Beverly Hills, California : Sage.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw - Hill Book.
- Hersey, P., and Blanchard, K.H. (1977). *Management of Organizational Behavior : Utilizing Human Resources*. New Jersey : Prentice - Hall.
- Thurstone, L.L. (1967). *Attitude Can be Measured : In attitude theory and measurement*. New York : John Wesley and Sone.
- Yamane, T. (1973). *Statistics, An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล
คูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง : แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วน
ตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอบคุณทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

นายเกรียงไกร สุทธิสน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**คำชี้แจง :** โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ตรงข้อมูลส่วนตัวของท่าน หรือเติมรายละเอียดในช่องว่าง

1. เพศ

1.1 ชาย1.2 หญิง

2. อายุ

2.1 ต่ำกว่า 25 ปี2.2 25 ปี - 35 ปี2.3 36 ปี - 45 ปี2.4 46 ปี - 55 ปี2.5 56 ปี ขึ้นไป

3. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

3.1 ลูกอิ่ง3.2 วารีเกษม3.3 หนองแก้ว3.4 ชาติจอมศรี3.5 สีสุก3.6 หนองบัวแดง3.7 หนองไสล3.8 หนองจาน3.9 โนนสะอาด3.10 หนองแซง3.11 ศรีเจริญ3.12 ราษฎร์รังสี3.13 หนองบัวทอง3.14 หนองเป็ดเก่า3.15 ชาติพัฒนา3.16 ไร่พัฒนา3.17 หนองแคเจริญสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง : กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยด้านการได้รับประโยชน์จากการจัดการขยะ					
1.1 ท่านนำขยะบางชนิดกลับมาใช้อีกครั้ง					
1.2 ท่านได้สร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ					
1.3 ท่านคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย					
1.4 ท่านแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้ง					
1.5 ท่านเป็นตัวอย่างในการจัดการขยะ					
1.6 ท่านนำขยะพลาสติกไปบริจาค					
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา					
2.1 ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะด้วยความเต็มใจ					
2.2 ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะ และถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลอื่น					
2.3 ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะ					
2.4 ท่านรู้จักปกป้องหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม					
2.5 ท่านทำความสะอาดในบริเวณชุมชน					
2.6 ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ					

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. ปัจจัยด้านเจตคติ					
3.1 ท่านคิดว่าปัญหาขยะ ควรได้รับการแก้ไข					
3.2 ท่านมองความเห็นคุณค่าและจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ					
3.3 ท่านทำความสะอาดบริเวณอาณาเขตบ้านเรือนของตนเองเป็นประจำ					
3.4 ท่านมีความรู้สึกริอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะ					
3.5 ท่านเชื่อว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะจะทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น					
3.6 ท่านมีความตั้งใจที่จะทำให้ชุมชนเป็นชุมชนที่ปลอดจากขยะ					
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ					
4.1 หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการขยะ					
4.2 หน่วยงานภาครัฐมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะอย่างชัดเจน					
4.3 หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามแผนการจัดการขยะที่วางไว้					
4.4 หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะ					
4.5 หน่วยงานภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านขยะแก่ประชาชน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.6 หน่วยงานภาครัฐมีกิจกรรม ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะ					
5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน					
5.1 ผู้นำชุมชนรณรงค์ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ					
5.2 ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้สมาชิกเรียนรู้ ด้านจัดการขยะและแลกเปลี่ยน กับผู้อื่น					
5.3 ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำแก่สมาชิก ในการจัดการขยะในชุมชน					
5.4 ผู้นำชุมชนกำหนดเป้าหมาย ในการจัดการขยะอย่างชัดเจน					
5.5 ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการ ประสานงานของสมาชิกและ หน่วยงานอื่น ๆ ด้านการจัดการขยะ					
5.6 ผู้นำชุมชนมีเสถียรภาพเพื่อส่วนรวม ในการจัดการขยะ					
6. ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน					
6.1 เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในเรื่องการจัดการขยะ					
6.2 เครือข่ายมีการกระตุ้นสมาชิก ให้เกิดความสนใจร่วมกัน ในการจัดการขยะ					
6.3 เครือข่ายมีการอำนวยความสะดวก ด้านอุปกรณ์ในการจัดการขยะแก่กัน					
6.4 เครือข่ายชุมชนติดต่อสื่อสาร ด้านการจัดการขยะเป็นประจำ					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.5 เครื่องข่ายมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กัน					
6.6 เครื่องข่ายมีการศึกษาดูงานกัน ระหว่างกลุ่ม					

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคูคต อําเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1 ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหา ด้านขยะของชุมชน					
1.2 ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการ มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ของชุมชน					
1.3 ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหา ขยะร่วมกันกับ อบต.					
1.4 ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทาง การจัดการขยะในชุมชน					
1.5 ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญ ด้านประเด็นปัญหาขยะ					
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
2.1 ท่านให้ความสำคัญกับความร่วมมือ ในการจัดการขยะ					
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการให้ ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ					

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3 ท่านได้สนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการจัดการขยะ					
2.4 ท่านเคยได้ร่วมตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ					
2.5 ท่านสนับสนุนให้มีการจัดประชุม วางแผนงานในการจัดการขยะ					
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1 ท่านได้รับความสะดวกสบาย จากการดำเนินงาน โครงการ จัดการขยะ					
3.2 ท่านเคยเข้าอบรมให้ความรู้ด้าน การคัดแยกขยะจาก อบต.					
3.3 ท่านได้รับผลประโยชน์จากการ ดำเนินโครงการจัดการขยะ ในชุมชน					
3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับ ความรู้จากการฝึกอบรมตามให้ ความรู้ด้านขยะ					
3.5 ท่านได้รับการสนับสนุนให้มี ส่วนร่วมในการจัดการขยะ ในชุมชน					
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
4.1 ท่านเคยได้รับการแต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการพัฒนา การจัดการขยะ					
4.2 ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการโครงการ จัดการขยะ					

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.3 ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับ ความบกพร่องในการดำเนินงาน ต่อ อบต.					
4.4 ท่านได้เคยตรวจสอบความ โปร่งใสในการบริหารงาน โครงการจัดการขยะชุมชน					
4.5 ท่านได้เคยประเมินผลโครงการ พัฒนาของอบต. ว่าบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในแผนพัฒนา					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อําเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ

.....
 .....
 .....
 .....

2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา

.....
 .....
 .....

3. ปัจจัยด้านเจตคติ

.....
 .....
 .....

4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

.....

.....

.....

.....

5. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

.....

.....

.....

.....

6. ปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X1	+1	+1	+1	3	1
X2	+1	+1	+1	3	1
X3	+1	+1	+1	3	1
X4	+1	+1	+1	3	1
X5	+1	+1	+1	3	1
X6	+1	+1	+1	3	1
X7	+1	+1	+1	3	1
X8	+1	+1	+1	3	1
X9	+1	+1	+1	3	1
X10	+1	+1	+1	3	1
X11	+1	+1	+1	3	1
X12	+1	+1	+1	3	1
X13	+1	+1	+1	3	1
X14	+1	+1	+1	3	1
X15	+1	+1	+1	3	1
X16	+1	+1	+1	3	1
X17	+1	+1	+1	3	1
X18	+1	+1	+1	3	1
X19	+1	+1	+1	3	1
X20	+1	+1	+1	3	1
X21	+1	+1	+1	3	1
X22	+1	+1	+1	3	1
X23	+1	+1	+1	3	1
X24	+1	+1	+1	3	1
X25	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X26	+1	+1	+1	3	1
X27	+1	+1	+1	3	1
X28	+1	+1	+1	3	1
Y1	+1	+1	+1	3	1
Y2	+1	+1	+1	3	1
Y3	+1	+1	+1	3	1
Y4	+1	+1	+1	3	1
Y5	+1	+1	+1	3	1
Y6	+1	+1	+1	3	1
Y7	+1	+1	+1	3	1
Y8	+1	+1	+1	3	1
Y9	+1	+1	+1	3	1
Y10	+1	+1	+1	3	1
Y11	+1	+1	+1	3	1
Y12	+1	+1	+1	3	1
Y13	+1	+1	+1	3	1
Y14	+1	+1	+1	3	1
Y15	+1	+1	+1	3	1
Y16	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1	92.48	240.974	0.583	0.889
X2	92.30	252.062	0.325	0.978
X3	92.30	249.703	0.378	0.886
X4	92.30	254.933	0.259	0.892
X5	92.43	235.276	0.746	0.875
X6	92.15	249.772	0.355	0.893
X7	92.58	242.251	0.459	0.921
X8	92.65	241.669	0.535	0.839
X9	92.63	239.574	0.568	0.879
X10	92.55	241.126	0.493	0.925
X11	92.20	248.779	0.372	0.945
X12	92.05	246.254	0.438	0.832
X13	92.93	239.917	0.592	0.878
X14	92.18	248.199	0.431	0.854
X15	92.48	240.974	0.583	0.878
X16	92.20	246.985	0.467	0.887
X17	92.20	244.626	0.514	0.898
X18	91.95	245.177	0.534	0.887
X19	92.43	235.276	0.746	0.884
X20	92.48	240.974	0.583	0.878
X21	92.30	252.062	0.325	0.933
X22	92.30	249.703	0.378	0.912
X23	92.30	254.933	0.259	0.897

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X24	92.15	249.772	0.355	0.856
X25	92.58	242.251	0.459	0.912
X26	92.65	241.669	0.535	0.953
X27	92.63	239.574	0.568	0.849
X28	92.55	241.126	0.493	0.987
Y1	92.58	242.251	0.459	0.912
Y2	92.65	241.669	0.535	0.849
Y3	92.63	239.574	0.568	0.849
Y4	92.15	249.772	0.355	0.856
Y5	92.58	242.251	0.459	0.934
Y6	92.65	241.669	0.535	0.919
Y7	92.30	252.062	0.325	0.832
Y8	92.48	240.974	0.583	0.878
Y9	92.20	246.985	0.467	0.834
Y10	92.20	244.626	0.514	0.967
Y11	91.95	245.177	0.534	0.865
Y12	92.43	235.276	0.746	0.875
Y13	92.48	240.974	0.583	0.958
Y14	92.58	242.251	0.459	0.934
Y15	92.55	241.126	0.493	0.890
Y16	92.20	246.985	0.467	0.887

หมายเหตุ : Reliability Coefficients, N of Cases = 42, N of Items = 44, Alpha = .894

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รรป. ว ๐๐๕๕/๒๕๖๒

คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สนุก สิงห์มาตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเกรียงไกร สุทธิสน รหัสประจำตัว ๖๐๔๒๖๒๐๔๐๒๕๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคูก้อ อำเภอนูนงฮี จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ เสาวลักษณ์ โกลกิตติอัมพร)
คณบดี คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

ที่ รศรป. ว ๐๐๕๕/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วังสรรค์ สิงห์เล็ก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเกรียงไกร สุทธิสน รหัสประจำตัว ๖๐๔๒๒๒๐๔๐๒๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคูก้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ เสาวลักษณ์ โทศกิตติชัยพร)
คณบดี คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ว ๐๐๕๕/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สุวิมล สมไชย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเกรียงไกร สุทธิสน รหัสประจำตัว ๖๐๔๒๒๒๐๔๐๒๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคูก้อ อำเภอนองสี จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดี คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

เกรียงไกร สุทธิสน, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ *NEUNIC 2019 North Eastern University ครั้งที่ 6*, (น. 1401 - 1409).
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายเกรียงไกร สุทธิสน
วันเกิด 7 กุมภาพันธ์ 2531
สถานที่เกิด เลขที่ 24 หมู่ 8 ตำบลคูคต อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 24 หมู่ 8 ตำบลคูคต อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่ทำงาน ธุรกิจส่วนตัว ตั้งอยู่เลขที่ 24 หมู่ 8 ตำบลคูคต อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง เจ้าของธุรกิจ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2557 รัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.)
สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2562 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY